«بوزانتيون»
ارمنيجه يومى سياسى غزته. صاحب امتياز و مدير مسئولى
بوزانت كچيان
مطبعه و اداره خانه سى باب عالى جاده سنده ٢٣-٢٥ نومرولو
دائره مخصوصه ده در

20 ՓԱՐԱ

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

20 ՓԱՐԱ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԴԱՌՆԱՅ

Անգլ. Խորհրդարանին 1899ի նըստաշրջանին բացման առթիւ նորութիւն մը չլսեցինք Լ. Սալզպըրիի դահլիճէն։ Վարչապետը միջոցը գտաւ երկար ճառ մը խօսելու, առանց նորութիւն մը իմացնելու։ Իրենք, անգլ. քաղաքագէտք, այս տեսակ ճառերն աւելի՛ մեծ ճարտարութեան գործ կը համարին, քան այն ճառեր որով իբրաեւ նոր բան մը պիտի ծանուցանեն հասարակութեան։ Լորտերու ժողովոյն մէջ ընդդիմադիր կուսակցութեան պետ Լ. Քիմպըրլէ հետաքրքիր էր իմանալ թէ Սուտանի մէջ աշխարհակալութեան գործը պիտի շարունակուի՞, Թագուհւոյն կառավարութիւնը պատասխանատու պիտի ըլլա՞յ երկրին կառավարութեան համար, ոյժոտի զօրք ուստի՞ց պիտի ճարուի, եւն։ Լ. Սալզպըրի մտահոգութեան պատճառ մը չի տեսներ։ Անգլիացիք Եգիպտացիներուն հետ մէկ տեղ նուաճած են Խարթումն ու Էմիրն, եւ անոր իշխանութեան տեղ հաստատած են անգլեւեգիպտական իշխանութիւն մը, որուն համար Անգլիա իր պարտականութեան բաժինը սիրով պիտի կատարէ։ Գալով Սուտանի ամբողջական աշխարհակալութեան, ինչպէս «Աշխարհակալն Ուիլեըմ» կամ Կիյօմ Անգլիոյ կեդրոնական իշխանութեան յաղթելով բոլոր երկրին տիրած եղաւ, այնպէս ալ անգլեւեգիպտական զօրքը Խարթումի կեդրոնական իշխանութեան յաղթելով, տիրած եղաւ բոլոր այն երկիրներու որոց վրայ կ'իշխէր նա։ Եթէ նոր իշխանութեան դէմ ընդվզողներ ըլլան, զանոնք կարգի բերել Անգլիոյ կառավարութեան գործը պիտի ըլլայ, գործակցութեամբ իր դաշնակցին՝ Խտիվին։ Տեղացիներն հետզհետէ պիտի վարժուին կանոնաւոր զինուորութեան, եւ եգիպտական զօրքին հետ մէկ տեղ պիտի դիւրացնեն անգլ. վօրագ-գործը։ Ինչպէս Հնդկաստանի մէջ կանոն է որ բոլոր զօրքին մէկ երրորդը բուն անգլիացի կ'ըլլայ, եւ երկու-երրորդը միայն բնիկ հնդիկ կամ իսլամ, Սուտանի համար ալ այս տեսակ կանոն մը պիտի դրուի, բայց կ'յուսացուի որ խիստ քիչ անգլ. զօրքի պէտք ըլլայ։ Տեսէ՛ք, Պելժիոյ նման փոքր Տէրութիւն մը քիչ մը զօրքով կարող կ'ըլլայ կառավարել զԿոնկօ, որ Սուտանէն ա՛լ աւելի ընդարձակ է։ Ի մի բան, Անգլիոյ պէս Տէրութիւն մը տեղի չունի հոգ ընելու Սուտանի ապագայ կառավարութեան համար։ Մարդ բան չի կրնար ըսել Անգլիացիներուն՝ այս գործերով զբաղած ըլլալնուն համար հոն. զի Անգլիա չէր որ հրաւիրեց վախճանեալ Էմիրը գալ Սուտան արշաւելու, գեղեցիկ գաւառներ աւերակելու, հազարաւոր, բիւրաւոր անմեղներ ջարդելու, եւ ընդ նոյն Հիքս փաշան, իր անգլ. սպաներն եւ 10,000 եգիպտացի զօրքերը խողխողելու մէկ օրուան մէջ, կ'ըսէ Լ. Սալզպըրի։

Գերմանիոյ հետ Անգլիա ի՞նչ կարգադրութիւն կնքեց։ Գաղթային խնդիրներու վրայ մէջերնին համաձայնութիւն մը գոյացած ըլլա՞լը ծանուցանեցաւ, բայց որոշ տրամադրութիւն մը չհրատարակուեցաւ։ Այս մասին թէ՛ Լորտերու թէ Երեսփոխանաց ժողովներուն մէջ ջերմ հետաքրքրութիւն յայտնուեցաւ, զոր կառավարութիւնը չուզեց գոհացնել, կ'երեւի թէ տակաւին գաղտնի պահելու փափագով պարտականութեան ներքեւ ըլլալով։ Լ. Սալզպըրի կ'ըսէ թէ «Գերմանիոյ հետ եղած համաձայնութիւնը կամ հաղորդակցութիւնները նպաստաւոր եղան այս երկու մեծ ազգերու բարեկամութեան, ամէն կողմերու իրաւունքներուն, եւ աշխարհի խաղաղութեան։ Բայց իմ պարտականութեանս հակառակ վարուած կ'ըլլամ եթէ աւելի խօսիմ այնպիսի տրամադրութիւններու վրայ որք, գոնէ առ այժմ, ո՛չ է գործողութեան պէտք չեն ցուցնել Անգլիոյ կողմէ։»

Լ. Քիմպըրլի վեց Տէրութեանց այլ եւ այլ գործողութիւններուն ակնարկած ըլլալով, Լ. Սալզպըրի յիշեցուց որ ուղիղ չէ այն թուաբանութիւն թէ Տէրութիւն մը եթէ գործ մը սաչափ ժամանակէն ի գլուխ հանէ, վեց Տէրութիւն վեց անգամ շուտ կ'լմցնէ զայն։ Ընդհակառակն, մէկ Տէրութիւն երկուքէն աւելի շուտ գործ կ'տեսնէ, երկու Տէրութիւն երեքէն աւելի շուտ, եւն.— Այսպէս եղաւ նաեւ Աւստրալիոյ մէջ, ուր վեց գաղթականութիւններուն մէկտեղ գալն եւ համաձայնիլը տարիներ տեւեց, զի վեցին զատ զատ խօսք հասկցնել պէտք էր։

Չինու խնդրոյն վրայ, Լ. Սալզպըրի շատ լաւատես է։ Անցեալ տարին Անգլիա Չինու մէջ այնպիսի առաւելութիւններ ձեռք բերեր է որոց նմանն ո՛չ միայն ուրիշ ժամանակներ ձեռք բերած չէր նոյնքան ժամանակամիջոցի մէջ, այլ եւ ուրիշ ո՛չ մէկ Տէրութիւն անոնց նմանը ձեռք չէ բերեր մինչեւ հիմա։ Երբ աչքի առջեւ բերենք Ռուսիոյ յաջողութիւններն ի Բորդ Արթուր, Թալիէնուան եւ Մանչուրիա, անգլ. Վարչապետին խօսքին չափազանցութիւնն աչքի կ'զարնէ։ Բայց բոլոր այս հողային ստացուածքներով հանդերձ, Լ. Սալզպըրի չի հաւատար թէ Չինու բաժանումն սկսած ըլլա՛յ, եւ Չինու ապագային նկատմամբ բան մը չի կրնար ըսել, զի ատիկա Չինու վեհապետութեան յատուկ գաղտնիքն է, կ'ըսէ, որուն չի կրնար թափանցել Անգլիա։

Երեսփ. ժողովին մէջ, օրուան մեծ դէպքն էր Սըր Հէնրի Քամպպէլ Պանըրմէնի Հերեւումն (?) իբրեւ կուսակցապետ ազատական երեսփոխանաց։ Երկու ժողովներուն մէջ ալ երկու կուսակցութեանց պետերը ցաւակցեցան Վեհ. Թագուհւոյն՝ իր մէկ թոռը կորսնցնելուն համար, Սաքս Քօպուրկ-Կօթայի իշխանին [կամ Էտինպուրկի դքսին] որդի Ալֆրէտ դեռատի իշխանը։ Այս մասին ըսուած խօսքերն անգամ մը եւս հաստատեցին թէ անգլ. ազգն ո՛ր աստիճան հաղորդակից է իր վեհապետուհիին ամէն զգացմունքներուն։

ՎԻՃԱԿ ԱԶԳ. ԳՈՐԾՈՑ

ՕՐԷՆՔԻ ՄԸ ՊԷՏՔԸ

Ամէն անգամ որ գաւառի մը համար Առաջնորդ կ'ուզուի Պոլսեցնակ մեր եպիսկոպոսներէն, միշտ կ'խորհիմ թէ Ազգն իր մէկ հատիկ Պատրիարքցու կամ նոյն իսկ Կաթողիկոսցու եպիսկոպոսն ի մահ[!!!] կ'մատնէ այսպէս՝ նետելով զայն գաւառի մը անկիւնն, ուր Պոլիսն յիշեցնող ոչ մէկ մխիթարանք կայ։ Ա՛յնչափ այդ [նոյն իսկ չիտկէ չիտակ ուղղագրութիւն մը չհըրցող ընող] եպիսկոպոսներուն վրայ մեծ է համարումն՝ կամ որ ճիշդ պիտի ըլլար ըսել՝ իրենց իսկ համարումը մեծ է։ Այդ համարում ներելի է, զի յուսատու է, եւ ամէն յոյս որ Պատրիարքական կամ նոյն իսկ Կաթողիկոսական աթոռի մը վրայ կը պսակուի՝ արգելիչ պատճառ մ'է անշուշտ՝ անխտիր ամէն եպիսկոպոսներու գաւառներն Առաջնորդ երթալով մոռցուելու հոն եւ զրկուելու բարձրագոյն աթոռներէ։

Կ'մտածեմ թէ ի՞նչ աղէկ բան եղեր է խափանումն այն անգիր օրէնքին տրամադրութեան, որուն համաձայն երբեմն նոյն իսկ վարդապետներէն պատրիարք կ'ընտրուին եղեր։ Աստուած չընէ՛. եթէ այսօր ալ պատրիարքութիւնը բաց դրուի, քաղաքականութիւնը փայփայած ու շարունակած ըլլար վարդապետներու առջեւ, ահա այն ատեն հաւատացէք մեր հայր սուրբերը, գիտնալով որ առանց գաւառներն երթալով առաջնորդ ընտրուելու ու յետոյ եպիսկոպոսանալու ալ պատրիարքութեան կրնան եղեր թեկին ածել, Պոլսէն պիտի չը մեկնէին այս ու այն պատրուակներով, որոց մի քանի ասպրակները փոխ կ'առնուին մեր սրբազաններէն, արդարացնելու համար իրենց չկամութեան պատճառները։ Մեր մասին միշտ սապէս լուծում մը պիտի տայինք այն ատեն ալ այդ խնդրոյն. քահանաներ ղրկել իբր առաջնորդ կամ տեղապահ, հաւատալ լինելով թէ Պոլսէն՝ օրինակի համար՝ Վան գացող քահանայ մը առաջնորդական աթոռ չունենալովը, պիտի չհրաժեշտէր Ազգադատեան չնորհունակ Սանտիան վարդապետի պէս իր աթոռն [ինչպէս կարդացինք Ցունուար 27 թուակիր կաթողիկ թերթի մը մէջ] հոգւոյ հայրական առաջնորդ Ճէնտոյեան վարդապետին, եւ բաւական խելք պիտի ունենար Ճէնտոյեան վարդապետի ուղղուած հրաւէրի մը պէս «Հովիւ քաջ, հովիւ բարի» աղօթքը բեմին վրայէն չկարդալու, որ յայս կրօնապէս եւ ազգայնապէս դեղեւուն ժողովրդեան՝ անխտրութիւն ու դաւանական հաւասարութիւն պիտի թարգմանուէր, եւ անուղղակի յորդոր մը նոյն այդ ժողովուրդին՝ Հռովմէականութիւնն ընդունելու, քանի որ երկու հասարակութեանց Առաջնորդներն իրարու հետ նո՞յնչափ եղ ու մեղր են, եւ իրարու հանդէպ նոյնչափ յարգամեծար։ Ո՜վ պաշտօնեաներ, հի՜մա կարծես թէ ստակերտ հանդոյով կ'մտնէ։

Բայց զարմանալին ա՛լ աւելի այն է որ մինչ Լօեօլայի թոռան լարած ծուղակին մէջ հայեր հազարներով է որ կ'իյնան, ազգին Պատրիարքարանը իրարու վրայ կ'դիզէ կնգրոն. Վարչութեան Վանի համար հետզհետէ տեղապահ կարգած Սրբազաններուն հրաժարականները, վճարանութեան նուէր նշանակելով թէ Ա. ը առաջ հրաժարեցաւ թէ Բ. ը, եւ թէ Գ. ը չի՞ հրաժարիր տեսնենք, առանց լրջութեամբ տրամադրանկելու թէ Հռովմէականներն ու Բողոքականները հայ ժողովուրդը Ալճէպրայի կանոններով բա՛յ բաժին ընելու գործողութեան մէջ, Ա. Բ. Գ. ը շատոնց անցած եւ Օ. Ֆին մօտեցած են։ Այո՛, Ազգ. Պատրիարքարանը լրջօրէն չի մտածեր թէ հերիք է որ ժամանակ լորանցուց այդ եպիսկոպոսներէ դուրս չելնելով եւ այդպիսի կարեւոր աթոռներու վրայ ուրիշներ չնշանակելով, միւս կողմանէ ինք եւս չստանձնելով սակայն այն ամէն պաշտպանութիւն ու փոյթեռանդն հոգածութիւն, առանց որոց գաւառ գացող եկեղեցականը, թէ՛ իսկ Պատրիարքի մը կախաբրդանքով ներկայանայ ժողովուրդին՝ պիտի չկրնայ գլուխ ելնել՝ Հռովմէական այն պարզ աբեղաներուն հետ որոց գրպանը նոյնչափ լի է որչափ ուղեղին ծալքերը, եւ որոնց կրանակն եւ առ երի կ'գտնուի Դոմինիկեան մեծաւոր մը որ իր հոգեւոր իշխանութեան կ'միացնէ յաճախ փոխ հիւպատոսութեան մը տեղապահութեան ազդեցութիւնը, բոլորովին այլամերժիկ զգացումով ու շահերով։

Ի՞նչ է դարմանը երբ այսօրինակ է վէրքը։ Օրէնք մը քուէարկել յար եւ նման այն օրէնքին, որ գործադրութեան մէջ է Ցունաց Պատրիարքներուն ընտրութեան ատեն։ [illegible] Տեղն է հարցնել թէ Պոլսոյ մէջ գտնուող 16 եպիսկոպոսներէն քանի՞ն միայն այս պայմաններով կրնան ներկայանալ, որպէս զի այս երկու բարձրագոյն աթոռներուն աւելիակալութեամբ ու հեռանկարովը չաւցեն գաւառները երթալ, եւ իրենց բարի չրթունքով աղօթելու ելնեն որ Պատրիարքանալու կամ Կաթողիկոսանալու կարգն իրենց գայ, Սողոմոն կաթողիկոսին[*] «Երթամ յայնմ նկարել ընդ այլ հայրապետսն» փափաքով միայն։ Մեք՝ ձգելով հանդերձ խօսիլ ուրիշ առթիւ արժանաւոր Պատրիարքները գաւառներու Առաջնորդներէն ընտրելու մասին, կը սիրենք հաւատալ թէ վերոյիշեալ երկու օրէնքներն որոց միայն վերջինը մեք պաշտպանարար օրէնադրած ենք, առաջինն արդէն յոյն եկեղեցւոյն մէջ գոյութիւն ունենալով. երբ այդ երկու օրէնքները կ'ըսեմ, ներտիւ իրարու զօդուած եւ իրարու հետեւանք գործադրուին, ահա ա՛յն ատեն եւ միայն այն ատեն բարի աչքովմիս պիտի կրնանք տեսնել եպիսկոպոսներ իրենց չքնաղ թագերովը փոխադրուած գաւառական առաջնորդարաններուն մէջ, որոց մէջ է իրենց պաշտօնն հաւատացէք, եւ ո՛չ Պոլսոյ գեղազարդ թաղերու եւ բազմանգամ ընտանիքներու մէջ։ Եւ ցորչափ օրէնքի մը չգոյութեան տեղ սահմանը գայ լեցնել, ոչ իսկ նորապսակ եպիսկոպոսներ պիտի բարեհաճին այս ու այն փցուն առարկութեամբ առաջնորդական վիճակներ երթալ՝ կաթողիկոսական վիճակներու ձեռքի տակէ բռնագնաց ըլլալով սակայն, առանց իսկ ի մտի ունենալու եւ ի մտի ածելու միանոյն առարկութիւններն որք զիրենք արգիլած էին աթոռէ մը, որ առաջնորդական անունն ունենալուն համար միայն ստորնացուցիչ էր իրենց աչքին։[**]

ՎԱՅՐԻ ՎԱՐԴ

[*].—Սողոմոն Ա., Ը. Դարուն կաթողիկոսացաւ վերին աստիճանի զառամութեան մէջ։ Երբ իրեն հարցուեցաւ իր կաթողիկոսանալուն պատճառը, պատասխանեց թէ կ'երթայ միւս Հայրապետներուն պէս իր պատկերն որմին վրայ նկարել տալու։ Պատրիարքութեան հետամուտ եպիսկոպոսաց ոմանց համար ալ կրնայ ըսուիլ թէ Պատրիարք անունը կրելու եւ ո՛չ թէ Ազգին ու Եկեղեցւոյն իրական ծառայութիւն մը մատուցանելու բաղձանքն է որ զիրենք կ'մղէ այնմ։

(**).—Այս «Վայրի Վարդ» բան մը հասկցնել կ'ուզէ, բայց տակաւին «վայրի» ըլլալուն համար, աղէկ մը չի կրնար հասկցնել։ Ներմէս Նպա.ին համար Շբթ. օրուրնէ ի վեր կ'ըսուի թէ Վան երթալու համար կարգ մը պայմաններ դնելուն եւ վերապահումներ ընելուն բուն չարժառիթն ա՛յն է որ մի կողմէ «ուրիշ կառուներ մօրոկելու ետեւէ է», այսինքն՝ եկեղեցական աւելի բարձր պաշտօնի մը հետամուտ է, Պոլսէն դուրս թէեւ, բայց դարձեալ աւելի բարձր պաշտօնի մը քան Վանայ առաջնորդութիւնը։ (Ս. ԽՄԲ.)

ԿԱՆԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ԱՐՁԱԿ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

ԲԱԺԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

Մենիկ ու համեստուկ մանուկիկը ձմեռուան արեւին ներքեւ ծլած ու գեղեցկացած, հիմա կ'հանգչի ծաղկամանին մէջ, գրասեղանիս վրայ քաղցրաբոյր. քանի մը օրեր պիտի տեւէ անոր կեանքը գողտրիկ, եւ պիտի ոչնչանան ու թափթփին տերեւներն անոր. ինչպէս ամէն օր կ'թափի գեղեցիկ յոյսերէն մաս մը, եւ կ'անհետին մեր դիւթական երազները դեռատի տարիներուն։

Եւ պիտի մաշին ու անհետանան բոլոր այն սիրուած բաներ՝ որոց վրայ կ'գուրգուրանք եւ որոց համար երջանիկ կ'զգանք ինքզինքնիս, եւ պիտի մաշինք ու փոշիանանք մենք ալ՝ որ անոնց հիննալն ու ոչնչանալը կ'տեսնենք, ցաւը մեր հոգւոյն մէջ յուսահատ։

Եւ յետոյ կ'նայինք հիացումով եւ յափշտակութեամբ, ու կ'սիրենք հոգիի յարումով բոլոր այն բաներ՝ որոնցմէ պիտի բաժնուինք օր մը բռնութեամբ գարնան եւ կամ դալկոտ աշնան, պիտի բաժնուինք այս ամէնէն, ու դեռ կ'նայինք ու կ'սիրենք ամէն ինչ որ մեր զգայարանքներուն ներքեւ կ'իյնայ. չեմ գիտեր ինչո՞ւ յիմարական կապերով կ'կապուինք բոլոր այս բաներուն՝ որոնք մերը չեն յաւիտենապէս, եւ անոնցը չենք կրնար ըլլալ ընդ միշտ։

Զուարթ ու երջանիկ ընել կ'ուզենք ժամն որ կ'սահի իբրեւ խռխռմուտին հետ փամ արշալոյսին. բայց ամէն վայրկեան բաժանումի դառնութիւնները կան՝ որ մեր միտքը կ'չարչրկեն. բաժանումի դառնութիւնը կայ ծաղիկէն որ գրասեղանիս վրայ կ'խայտայ հիւրութիւնը, բուրումնաւէտ, բաժնուելու դառնութիւնը կայ սա վայրկեանէն իսկ՝ ուր կ'գրեմ այս տողերն զգայնոտ. ու երկիւղը կայ բաժնուելու այսօրուան ալ որ թէեւ վաղուանը կը յիշեցնէ, բայց բոլորովին տարբեր են կեանքն ու դէպքերն որ իրեն հետ պիտի բերէ. ու բաժնուելու երկիւղը կայ բոլոր սիրուած անձերէդ ու սիրած իրերէդ։

Ու տխուր է բաժանումն հոգւոյդ բոլոր զուարճութիւններէն, սրտիդ իղձերէն, աչքիդ սիրած ու վարժուած իրերէն, ձայնէն որ ականջիդ կ'լսէ, եւ նոյն իսկ դառն է բաժնուիլ այն պզտիկ վշտերէն ու մտահոգութիւններէն՝ որ կեանքիդ օրերուն խոհականութիւնն կ'ընծայեն իրենց կերպարանքով. բայց մեծ վիշտերն հեռանան թող յաւէտ իրենց գեհենին մէջ, ու չվերադառնան իրենց տարբեր կերպարանքներուն ներքեւ մեր հոգին չարչրկելու պայմանաւ։

Եւ կինը, կ'ըսեն, չի սիրեր բաժնուիլ բոլոր այն բաներէն՝ որոնք զինքը կ'սառապեցնեն, կինը չի սիրեր ծայրայեղ զուարթութիւնը կեանքին, փայլուն ու մեծահոգ շքեղութիւնը ճաճանչաւէտ ճառագայթին, յստակ ու վճիտ խայտանքը ծովուն, բուրումնաւէտ ու ցուցադրուած գոյներ ծաղիկին, հեշտ ու խուռն զօրութիւնը եկեղեցւոյ զանգակին. կինը կ'սիրէ ինչ որ մաշ է ու թախծոտ, դողդոջ է ու տխրագին, դեղին է ու դալկոտ. կ'սիրէ մարած շողն հորիզոնին եւ թաքչող արեգակին, գունաթափ ծաղիկներուն բուրումը մահաթեւէ, ու գիւղին լալկ ու մորմոք ձայնը զանգակին, եւ իրաւ կ'սիրէ կինը բոլոր այն բաներն՝ որոց հետ քաղցրութեամբ կրնայ վարուիլ, եւ որոց վրայ մեղմ ակնարկներ կրնայ նետել միայն. կ'սիրէ նուրբ ու դողդոջ բաները դիւրաբեկ, որոց կեանքը կարճ է եւ հրապուրիչ. եւ եթէ կեանքին բոլոր պայմանները զուարթ են ու բերկրալի իրեն համար, դիւրաբեկ բան մը կ'կապուի, անկէ բաժնուելու վիշտը կրելու համար հոգին մէջ։

Ու կինը կ'յարի թարմ տարիքին, ու այնչա՜փ դիւրաւ կ'փախչի, եւ հրապոյր ունի անհա՛ն . . . որ տրամադիր է այնքան շուտ խամրելու, խորհուրդ մը դնելով այսին վրայ վարդագոյն եւ ճակտին վրայ չուշանէ, սրտին կ'իրէ մշտնջենական յաւէտ երիտասարդութենէ բաժնուելու, եւ բաժնուելուն համար բոլոր կարճատեւ ու դիւրաբեկ բաներէն, որոնք իր հոգին տրամադրութեամբ կ'սիրէ թերեւս սիրտը թախիծ հայթայթելու համար սրտին . . . ։

ԵՒՏԵՐՊԷ։

ՔԱՆԻ ՄԸ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՕՐԱՑՈՅՑՆԵՐՈՒՆ ՄՐՑՈՒՄԸ

Ռուսագոյլ կ'գրեն մեզ Ցունվ. 28 թուով.—«Տեղւոյս Գաւառ. Ընդհ. ժողովի անդամներէն ոմանք հրաժարած, այլք վճարուած դադրած եւ ոմանք ալ մահուամբ պակասած ըլլալով, անոնց տեղ նոր ընտրութիւններ կատարելու համար առաջնորդարանէն հարկ եղած հրահանգը սրուած է։ Կ'յուսանք թէ այս ընտրութիւններ օրինական ընթացքի մէջ շուտով կատարուելով, ժողովն իր կատարեալ թիւն ունենայ եւ իր սեղանի վրայ գտնուած կարեւոր խնդիրները կարգադրէ։

«—Ցակորովիչի ժառանգական խնդրոյն դատավարութիւնը, Պոլսոյ աւստրիական հիւպատոսարանի մէջ տեսնուելու համար, ժառանգները խմբովին Պոլիս գացած են։ Երանի՜ թէ այս անգամ գէթ ո՛ւ է կերպ համաձայնութիւն մ'ունենային։[*]

«—Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի կողմէ յաճախ ազգասիրութիւններ կ'կարդանք լրագրաց մէջ, որպէս զի սիկառի թուղթ, կարի դերձան, դպրոցի աշակերտներուն գրի թուղթ եւ օրացոյց, միայն Հիւանդանոցի յատուկ եղածներէն առնենք։ Սակայն սիկառի թղթին անգործածելի ըլլալու աստիճան ստորին, մաքրայի դերձաններուն արժէքով եւ որակով ուրիշ դերձաններէն աւելի անյարմար, գրի թուղթերն ստորնագոյն եւ Պաղտատլեան տպարանէ ելած Հիւանդանոցի օրացոյցներուն շատ խեղճ ըլլալը կ'երեւայ թէ չէ գիտուած։ Ես պատրի օրացոյցէն զատ առած եմ նաեւ Համազգային օրացոյցէն, Երուսաղէմի օրացոյցէն եւ Հիւանդանոցի օրացոյցէն, —Թո՛ղ Բիւզանդիոն ալ հարցնէ, եթէ կ'ուզէ. հապա Էջմիածնի՞, հապա Վէնետիկի՞ օրացոյցներն, անոնք ալ թող ուրիշներն առնեն—, եւ այս օրացոյցներուն մէջ, բուն օրացոյցին նայելով, ամէնէն ճոխն ու ընդարձակն է Համազգայինն. անկէ ետքը կուգայ Երուսաղէմինն, իսկ Հիւանդանոցի օրացոյցն ամէնէն յետինն է։ Հապա ո՞ւր դնենք Հիւանդանոցի օրացոյցի ժամանակագրական գիտելեաց սխալներն, որ Պաղտատլեան տպարանը [illegible] որով «ի ծննդենէ Քրիստոսի» 1898 տարի եղեր է, եւ որ ի կարգին, [illegible] Հապա ի՞նչ ըսենք վիճակագրական գիտելիքի մէջ եղած խոշոր սխալներուն, որ ամէն տարի առանց սրբագրելու՝ նոյնութեամբ կ'տպուին Նոր Օրացոյցին մէջ, եւ տակաւին կ'ելնեն ուշադրութիւն կ'հրաւիրեն Համազգային Օրացոյցներ հրապարակի վրայ տեսնուելուն։ Ընդհակառակն, այս տարի քաղաքիս մէջ ամէնէն շատ սպառեցաւ Համազգային եւ Երուսաղէմի օրացոյցներէն։ Գէթ ի սէր Հիւանդանոցին, քիչ մը ուշադրութիւն այսուհետեւ։»

⁂ Մեր Ռուսագոյլի Թղթակցին այս դիտողութիւնները ցաւօք սրտի կ'հրատարակենք։ Բայց իրօք, այսպիսի դիտողութիւն շատերէ լսուած է, որք բնաւ նպատակ չունին ո՛ եւ է մրցակից Օրացոյցի մը հեղինակին օգտակար ըլլալ։ Քիչ մ'աւելի խնամք կրնայ տարուիլ Հիւանդանոցի այս մէկ հատիկ հրատարակութեան, եւ առանց բնաւ ծախք պատճառելու Հոգաբարձութեան։ Տարի մը, կ'յիշենք, Օրմանեան Սրբազանին գրել տուեցաւ Հիւանդանոցի Օրացոյցին Յաւելուածը։ Ո՜րքան շահեկան էր։ Ինչո՞ւ չչարունակուեցաւ Ն. Սրբազնութեան գծած ուղղութեամբ։ Հիմակ, Յաւելուածին մէջ, աւելորդ եւ անճիշտ ցուցակներ կան, իսկ ամէնէն աւելի փնտռուած տեղեկութիւնք կ'պակսին։ Ի՞նչ նշանակութիւն ունի Սալիսէ, Րապիէ, Խամիսէ աստիճանակիրներու երկար ցանկեր դնել. որք արդէն ամէն տարի պէտք է փոխուին, եւ ընդհանուր հասարակութեան այնքան շահեկանութիւն չունին։ Աւագանիին ցանկը միշտ կ'փնտռուի, բայց ա՛յդքան մանրամասնութիւն ո՛չ իսկ Almanach de Gothaէն կ'խնդրուի։ Անոնց տեղ աւելի շահեկան չէ՞ր ըլլար Ազգ. Հիւանդանոցի մանրամասն վիճակագրութիւն մը դնել, կամ Նախորդ տարւոյն հակիրճ մէկ տեղեկագիրն, եւ ընդ նմին ազգային այլ եւ այլ հաստատութեանց վրայ վիճակագրական տեղեկութիւններ։ Մէկ կամ երկու երեք բաւ համարուեր է ազգային հրատարակութեանց համար, մինչ պէտք չէ՞ր աւելի մանրամասն տեղեկութիւն մը տալ՝ Ազգին լրագրերուն, հանդէսներուն եւ նախորդ տարւոյն գրական հրատարակութիւններուն վրայ, կարելի եղածին չափ ամբողջական պատկերացնելով։ Եւ յետոյ, անգամ մը ընել որոշուած վիճակագրական տեղեկութիւնները տարուէ տարի սրբագրել պէտք է։ Զենք յիշեր ուրիշ տպարանի մը այս տարի թէ՛ թղթով, թէ տպագրութեամբ ամէն կերպով աւելի ներկայանալի Օրացոյց մը տալը։ Ասիկա նէֆասէթէն, հակառակութեան գործ է պիտի ըսուի, բայց հարկաւ այդ տպարանն ալ վնաս ընելու համար չհրատարակեց զայն, եւ քանի որ 40 փարայի գինը Տպարանին ալ նշանակելի շահ մը կը թողու, պէտք չէր այնքան անհոգ հրատարակութիւն մ'ընել, իբրեւ ազգային ձեռնարկ մը նկատելով Ազգ. Հիւանդանոցի Օրացոյցին խմբագրութիւնն ու հրատարակութիւնը։

[*].—Զունենան նէ՛ փառն ի՞նչ է. Ազգին խեր մը կ'սպասուի՞ անոնցմէ։ [Ս. ԽՄԲ.]

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ՎԻԿԴՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՈՅՆ ՊԱՏԳԱՄԸ.—Անգլիոյ ներկայ Խորհրդարանին հինգերորդ տարեշրջանին բացումը կատարուեցաւ ԳՇ. կէս օրէ վերջ։ Սովորականէն շատ աւելի էր հանդիսատեսներու թիւը, թէ՛ Լորտերու ժողովին եւ թէ Երեսփ. ժողովին մէջ կարդացուեցաւ Պատգամն, որ հետեւեալն է իր ամբողջութեամբ [գրեթէ]. —«Լորտե՛ր եւ Տեա՛րք,—Օտար պետութեանց հետ յարաբերութիւններս կ'շարունակեն բարեկամական։ Սըր Հէրպէրդ Քիչնէրի եւ իրեն ներքեւ ծառայող սպաներուն փայլուն յաջողակութեան շնորհիւ, Տէրվիշներուն դէմ մղուած արշաւանքին արդիւնքն եղաւ Օմտուրմանի անկումն եւ կատարեալ նուաճում մը բոլոր այն երկիրներուն որք Տէրվիշներու տիրապետութեան տակ ինկած էին։ Հըպարտութիւն կ'զգամ այս յաղթութիւնը շահող անգլեւեգիպտական զօրաց նշանաւոր քաջութեան եւ ընթացքին վրայ։ Սպաներս Բարձր. Խտիվին սպաներուն հետ միացած կ'աշխատին բարեկարգութիւն հաստատել նուաճուած գաւառներուն մէջ։ . . . . Ն. Կ. Վեհափառութիւն Ռուսիոյ Կայսրը Դեսպանախորհրդոյ մը հրաւէր կարդաց, խորհելու թէ ի՞նչպէս կարելի է սահմանափակել այն ընդարձակ սպառազինումներն, որք այնքան ծանր բեռ մ'են իւրաքանչիւր պետութեան համար։ Ուրախութեամբ յայտնեցի պատրաստակամութիւնս մասնակցելու այդ դեսպանախորհրդոյ խորհրդակցութեանց։ Խորին ցաւ պատճառեց այն եղերական մահ որ Աւստրիոյ–Հունգարիոյ ժողովուրդները զրկեց իրենց սիրեցեալ կայսրուհիէն։ Դեսպանախորհուրդ մը, որուն ներկայ էին նաեւ իմ Պատուիրակներն, գումարեցաւ ի Հռոմ ծայրայեղներու խնդիրն ի նկատ առնելու։ Թէեւ չէր կրնար հաւանիլ այն Դեսպանախորհրդոյն մէջ առաջարկուած բոլոր որոշումներուն, բայց կ'երեւի թէ հարկ պիտի ըլլայ ինչ ինչ բարեփոխումներ մտցնել այդ մասին մեր երկրին օրէնքներուն մէջ, եւ ձեր նկատառման ենթարկել։ Անգլ. Անդիլեանց գաղթավայրերն արտաւոր սաստկութեամբ փոթորկի մը նշաւակ եղան, որ պատճառեց կեանքի կորուստ եւ մեծ աւերումներ տուներու եւ ուրիշ սեփականութեանց։ Տեղական իշխանութիւնք կարելի եղածին չափ օգնեցին աղքատ բնակչաց, եւ ուրիշ գաղթականութիւններէ եւ Անգլիայէ եւս օգնութիւն ղրկուեցաւ։ Մեծ գոհունակութեամբ իմացայ թէ Բարեյուսոյ Գլխոյ Խորհրդարանն ընդունելով կայսրութեանս նաւային պաշտպանութեան համար հասարակաց պատասխանատուութեան սկզբունքն, այդ նպատակին յատկացուց տարեկան մասնաւոր նպաստ մը։ Հնդկական կայսրութեանս ինչ ինչ մասերուն մէջ, կը ցաւիմ ըսել, ժանտախտը դեռ կ'շարունակէ եւ թէեւ նախապէս վարակուած քանի մը գաւառներուն մէջ նուազեցաւ, ճարակ գտած է այժմ հարաւային եւ հիւսիսային Հնդկաստանի նոր վայրերու մէջ։ Անդադար ջանքեր կ'ըլլան ախտէն տառապողներուն օգնելու, իր ծաւալումն արգիլելու Հնդկաստանի մէջ եւ ուրիշ տեղեր փոխանցման առաջքն առնելու։

Ուրախ եմ որ կրնամ իմացնել ձեզ թէ անցեալ տարւոյ հունձքերն առատ եղան, և թէ երկրին վաճառականութիւնն ու ճարտարութիւններն ամէն տեսակէտով աւելի տարածութեամբ և կատարելութեամբ իրենց առաջին տեղը բռնեցին: Ցաւալից տարւոյ ելմտացոյցն Երեսփ. Ժողովոյ պիտի ներկայացուի: Որչափ կ'ներեն ներկայ ժամանակի պարագաները, վերջին ծայր խնայողութիւն ի գործ դրուած է:»

Ցետոյ Անգլիոյ ներքին բարեկարգութեան վերաբերեալ քանի մը օրինագիծերու վրայ խօսելով, Վիքդորիա Թագուհին Աստուծոյ օրհնութիւնը կը հայցէ Լորտերուն և Երեսփոխաններուն վրայ, ժողովրդին բարւոյն համար իրենց խորհրդակցութեանց առթիւ:

ՍԱՔՍ-ՔՈՊՈՒՐԿ ԿՈԹԱՅԻ Ալֆրէտ իշխանին մահուան առթիւ Բրուսսական արքունիքը տասն օր սուգ պիտի պահէ: Վիլհէլմ կայսր ետ ձգել տուաւ արքունիքի պարահանդէս մը, նաև բարեկենդանի պարահանդէսը:

—Սաքս-Քոպուրկ Կոթա ժառանգական իշխանութիւն մ'է, Սալեան Օրէնքին համաձայն, այսինքն կիները չեն կրնար ի գահ բարձրանալ: Էրնէսթ Բ. Մեծ-Դուքսն, որ 1818 Յունիս 21ին ծնած էր, անզաւակ մեռաւ 1893 Օգոստ. 22ին: Հետևաբար յաջորդութեան իրաւունքն անցաւ իր կրտսեր եղբօր, Անգլիոյ Վիքդորիա Թագուհւոյն ամուսին Ալպէրդ իշխանին արու սերունդին: Կալլէսի իշխանն իր իրաւունքէն հրաժարելով, իր կրտսեր եղբայր Էտինպուրկի Դուքսն յաջորդեց, և իր ժառանգն է հիմա Քոննոդի դուքսը: Հանգուցեալ գահաժառանգ իշխանը կարող, եռանդուն և աշխոյժ սպայ մ'էր Բոցտամի Առաջին Թիկնապահներու վաշտին մէջ անցեալ տարի գարնան: Բայց զինուորական ծառայութեան մէջ իր վայելած ազատութենէն ետք իր խնամակալին իր վրայ բանեցուցած ճնշումը գէշ ազդեցութիւն ըրաւ անոր առողջութեան վրայ որ արդէն վնասուած էր: Ամենուն համակրութիւնը շահած էր:

— Իշխանին վաղահաս մահուան պատճառ կ'համարուի չափազանց աշխատութիւնը քիչ մը յոփ կեանքէ ետք:

—Կալլէսի իշխանն և Եօրքի դուքսը ներկայ չէին Լորտերու Խորհրդարանին բացման, Սաքս-Քոպուրկ Կոթայի գահաժառանգ իշխանին մահուան համար:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹԵՐ Թագուհւոյն գահաճառին վրայ խօսելով, կ'դիտեն թէ Ֆաշոտայի դէպքին վրայ բնաւ ակնարկութիւն չկայ հոն, և երկու երկիրներու մէջ տեղի ունեցած ներկայ բանակցութեանց համար բարեպատեհ կ'համարին այս զանցառութիւնը:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՆ ԵՒ ՔՈՒՊԱ.—Քուպայի ամերիկեան պատուիրակ Զօր. Բորգըր Քուպայի Զօր. Կոմէզի հետ զանազան խնդիրներու վրայ բանակցելով, համաձայնութիւն գոյացուցած է անոր հետ: Բորգըր կ'դնէ Կոմէզի ծրագիրը Քուպայի ապագային վրայ, Միացեալ Նահանգաց պաշտպանութեան տակ:

ՌԱՅԽՍԴԱԿԻ ՆԱԽԱԳԱՀ կոմս Պալէսդրէմ ժողովին խորհրդակցութենէն առաջ հետևեալն ըսաւ ի յիշատակ հանգուցեալ Քաբրիվի կոմսին. «Անշուշտ իբրև դիւանագէտ Քաբրիվի կոմս չհասաւ իր հռչակաւոր նախորդին մեծութեան, այլ այսուհանդերձ բարձրացուց Գերմանիոյ բարօրութեան վիճակին և ինքն ալ մեծութենէ պակաս բան չունէր: Մեծ էր նա անդրդուելի անձնուիրութեամբն իր պարտուց: Բացարձակ սիրովն առ կայսրն և առ հայրենիս, և պատուաբեր ու ճշմարտապէս ասպետական զգացմամբն որով ոգևորուած էր (ծափեր): Երկրորդ նախարարապետին պատկերը միշտ պիտի մնայ Գերման ժողովրդեան աչքին առջև իբրև աներկիւղ և անստգիւտ ասպետի մը պատկեր:»

—Քաբրիվի կոմսին դիւանագիտական գործերէն մին էր նաև անգլեգերման Դաշնադրութիւնն, որով Անգլիա Զանզիպարն առնելով, Հէլիկոլանտ կղզին կ'թողուր Գերմանիոյ, և այս դաշնադրութեան կնքման համար գաղթային կուսակցութիւնը սաստիկ պախարակեց զինքը: Վիլհէլմ կայսր իր կողմէ Բլէօէն զօրավարը ղրկեց Քաբրիվի կոմսին յուղարկաւորութեան ներկայ ըլլալու, և ցաւակցական հեռագիր մը ղրկեց անոր քեռորդւոյն: Կոմս Քաբրիվի ամուրի էր:

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՈՑ ԴԷՄ.—Օդիս զօրավար Փետր. 7 թուով հետևեալ հեռագիրն ուղղած է Ուաշինկդընի պատերազմական նախարարութեան. «Լուզոնի գաւառներէն Մանիլայի շուրջ համախմբուեցաւ ապստամբ բանակն, որ 20 հազար հոգիէ կ'բաղկանայ և ունի քանի մը արագահարուած և Քրուբի դաշտային թնդանօթ: Թշնամիէն բաւական թուով մէկ մասը զինուած էր վերջին դրութեամբ Մաուզերեան հրացաններով: Երկու Քրուբ և բազմաթիւ հրացաններ գրաւեցինք: Ապստամբք պատերազմի միջոցին մեծաքանակ ռազմանիւթեր սպառեցին: Ապստամբներուն մէջ կային բաւական թուով սպանիացի զինուորներ թնդանօթաձիգներու ծառայութեան մէջ: Ապստամբները մեր գիծերուն մօտ հաստատուն պատնէշներ կազմեցին. մեծ մասամբ պամպուկի մացառներով: Մեր կորուստն հաւանաբար 250 հոգի է: Ապստամբներուն կորուստը խիստ ծանր է: Անոնց մեռելներէն հինգ հարիւր հոգիի չափ թաղեցինք, 500 ալ գերի ունինք: Իրենցմէ սպաննուածները, վիրաւորուածներն և գերիները հաւանաբար չորս հազարի կ'բարձրանան: Բռնած ենք քաղաքի ջրի ռուժանման խողովակները: Ամերիկեան զօրքերն աշխոյժ են և կայտառ: Ամէն բան հանդարտ է»:

—Մանիլայէ վերջին հեռագրեր շաբաթի և կիրակիի կռիւներուն մէջ Փիլիպպեանց կորուստը ցոյց կուտան 2,000 սպաննուած, 3,500 վիրաւոր և 5,000 գերի:

—Պատերազմական նախարար Զօր. Էլճըր հետևեալն հեռագրեց առ Զօր. Օդիս.—«Սրտագին շնորհաւորութիւններ: Շքեղ յաղթութիւն: Ամէն բանի համահաճ է կառավարութիւնը, քանի որ նախայարձակը դուք եղած չէք:»

—Ամերիկացւոց և Փիլիպպեանց միջև կանոնաւոր կռիւն սկսելէն ի վեր, Ուաշինկդըն գտնուող Փիլիպպեանց անկախութեան գործիչները մի առ մի Քանատա կ'փախչին: Ամերիկացիք երկու նոր մարտանաւ ղրկեցին ի Մանիլա զօրքով և ռազմամթերքով: Կառավարութիւնն հրահանգ ղրկեց Զօր Օդիսի, ամէն ուժգնութեամբ գործել Ակինալտոյի դէմ:

—Վերջին նկարագրութեանց նայելով, կռիւը սոսկալի եղած է ամէն հաշիւներէ ի վեր: Բնիկներն յուսահատ կատաղութեամբ դիմադրած են, տուներու մէջ պատնիշուելուած, տուն առ տուն պաշտպանած են հողի ամէն կտոր ու տեղի տուած են միայն Ամերիկացւոց պատերազմող գերակշիռ ուժին: Ակինալտօ յորդոր կ'կարդայ բնիկներուն չյուսահատիլ: «Արդէն, կ'ըսէ, մեր անկախութիւն մկրտուած է բազում մարդոց արեամբ: Ցիշեցէք թէ ձեր ջանքեր ապարդիւն եղած չեն: Սակայն պէտք է ձեր գործեր համաձայնեցնէք օրինաց և իրաւանց կանոններուն, և այսպէս յաղթել սորվեք ձեր թշնամեաց:»

—Ամերիկեան հիւանդանոցի բժիշկները վիրաւորեալները քննելու ատեն զարմանքով տեսեր են որ անոնց մէջ երկու մարդու համազգեստով կիներ կային:

—Նոր կռուոյ մը մէջ Ամերիկացիք գրաւեցին Քալուքան կեդրոնը: Փիլիպպեանք ծանր կորուստներ կրեցին: Ամերիկացւոց կորուստն աննշան է:

ՀՌՈՄԻ Ծերակոյտը 16ի դէմ 105 քուէով ընդունեց Ֆրանսայի հետ կնքուած առևտրական պայմանագրութիւնը:

ՄԱՔԻՆԼԻ նախագահ, ամերիկեան Ծերակոյտին կողմէ Հաշտութեան Դաշնագրին վաւերացուելէն ետք, ստորագրեց զայն:

ԿԱՅՍՈՒԹԻՒՆՆ ՅԱԼԺԵՐԻԱ.—Ալժէէ կ'հեռագրուի թէ Քապիլները Փետր. 9ին յարձակեցան Ալժէի հարաւային արևելեան կողմը Սիտիֆի մէջ հաստատուած վաճառականներուն վրայ, և աւարի տուին հրէից խանութները: Շատերը վիրաւորուեցան, որոց մէջ կան նաև երեք Եւրոպացի:

ԳԵՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿԸ.— Ռայխսդակին ելմտացոյցի Յանձնաժողովը 10ի դէմ 11 ձայնով ընդունեց հրետանիի յաւելման ծրագիրը: Ըստ այսմ գերման բանակին թնդանօթաձիգ զօրքերուն վրայ պիտի աւելնան 60 նոր ռմբաձիգ դասակներ:

ՍԸՐ ՀԷՆՐԻ ՔԱՄԲԷԼ ՊԱՆՆԸՐՄԷՆ, Երեսփ. Ժողովոյ մէջ Ազատականաց նորընտիր պետը, բազմաթիւ շնորհաւորութիւններ ընդունեց ժողովոյն բացումէն առաջ:

ԴԱՐՁԵԱԼ ԿՌԻՒ ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽՈՒՆ ՎՐԱՅ.— Հնդկաստանի նորընտիր կուսակալ Լորտ Քըրզըն հետևեալը կ'հեռագրէ.— «Ճիշտ սահմանագլուխը և Պաննույէ ութ մղոն հեռի Կումազդի գիւղն երկար ատենէ ի վեր ապաստան եղած է աւազակներու որք բրիտանական գաւառները կ'աւրշտկեն: Բէնճապէ զօրք ղրկուեցաւ Փետր. 5ին, գիւղին վրայ յանկարծական յարձակում ընելու. Ցօթն փախստական գերի բռնուեցան, բայց տեղային ապստամբներուն զօրաւոր դիրքին պատճառաւ, սպաննուեցան մեզմէ վեց հոգի և 14 հոգի ալ վիրաւորուեցան, որոց մէջ կ'գտնուէր Հազարապետ Տավիդսըն, ծանրապէս, և տեղակալ Հաուզըն թեթևապէս: Բէնճապէ ղրկուած զօրքերուն կ'հրամայէր Գնդ. Պագըն»:

—Ուրիշ հեռագիր մը, դարձեալ Հնդկաստանէ, կ'ըսէ թէ ապստամբք բնաւ տեղեկութիւն չունէին անգլիացի զօրաց ընթացքէն: Ամէն բան գաղտնի պահուած էր: Զինուորք Կումազդիի շուրջ հաւաքուեցան երբ լոյսը կ'սկսէր ճեղքուիլ: Ապստամբք սակայն մերժեցին անձնատուր ըլլալ, և գիւղին աշտարակներուն վրայ քաշուելով սկսան կրակ ընել անգլիական զօրաց վրայ: Պզտիկ թնդանօթով կարելի չեղաւ աւազակներն իրենց որջերէն դուրս հանել, ուստի հետևակազօրքերուն հրաման տրուեցաւ գիւղին վրայ քալել սուինի ծայրերով: Անգլիացիք զարմանալի քաջութիւն ցոյց տուին այս սուինաւոր կռուոյն մէջ, երբ աւազակներուն կրակը կ'մաղէր զիրենք միւս կողմէ: Բայց դարձեալ անկարելի եղաւ պաշտպաններն իրենց աշտարակներէն դուրս հանել. մութը կոխեց, և անգլիացիք ստիպուեցան քաշուիլ. Զինուորներէն 20 հոգի մեռան:

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՖՂԱՆՍՏԱՆ.—Նովայէ Վրէմիա կ'ըսէ թէ ռուս կառավարութիւնը պէտք է Ռուսական դեսպանութիւն մը հաստատէ ի Քապուլ: Անգլիական Կլոպ թերթն անտեղի կ'գտնէ այս գաղափար, և կ'աւելցնէ թէ ռուս թերթը չէր կրնար այսպիսի առաջարկ մ'ընել առանց կառավարութեան հաւանութեան: Գրաքննութիւնը խիստ է Ռուսիոյ մէջ, մանաւանդ միջազգային քաղաքականութեան խնդիրներու մասին. Հետևաբար հակառակը մտածել դժուար է: Եթէ այսպիսի առաջարկութիւններ պիտի ընէ Ռուսիա կամ այդպիսի նպատակներու պիտի հետապնդի Աֆղանստանի շուրջ, կ'հետևցնէ անգլիական օրաթերթն, ո՞ւր կ'մնայ ուրեմն զինաթափութեան առաջարկը, քանի որ տարակոյս չկայ թէ կեդր. Ասիոյ մէջ երկու մեծ պետութիւնները կրնան կռուի բռնուիլ զանազան խնդիրներու համար:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ գանգատած ըլլալով պելժ կառավարութեան Պոնաբարդեանց և Օրլէանեանց շարժումներուն վրայ, կ'ըսուի թէ Պելժիա պիտի արտաքսէ Պրուսէլէ զՎիքդոր իշխան:

ՀԻՒԾԱԽՏԻՆ ԴԷՄ.—Գերմանիոյ մէջ մասնաւոր անհատներ 180,000 մարք հանգանակեցին հիւծախտաւորաց հիւանդանոց մը շինելու համար, որոյ շինութիւնն ընդ հուպ պիտի սկսի, որովհետև Պերլինի յանձնախումբն ալ նոյն նպատակաւ 25,000 մարքի նպաստ տուած է:

ՔԷՆԹԸՐՊԸՐԻԻ արքեպիսկոպոսը ժուժկալութեան վրայ խօսելով ի Նըլուսէնդըր, ըսաւ թէ երկու բան պէտք է ընել անժուժկալ մարդիկն ուղղութեան բերելու գործին մէջ յաջողելու համար: Նախ ոգելից ըմպելիք գործածելու հրապոյրներն, առիթները նուազեցնել, և երկրորդ՝ կարելի եղածին չափ դադրեցնել կիրակի օր խմելը: Կիրակի օր ամէն գործ կ'դադրի, և թողուլ որ գինեպանն իր խանութը բանայ, ասի բնաւ բանաւոր չէ: Արքեպիսկոպոսն անձնական օրինակին ազդեցութեան վրայ ծանրացաւ, և ըսաւ թէ ինք բնաւ գինի, օղի չի դներ բերանը, գիտնալով որ չի կրնար պատուէր մը տալ և ընդունելի ընել զայն առանց անձին օրինակին:

ՔՐՆԷ ՏԸ ՊՈՒՐԷԼ կ'պատասխանէ անոնց որք կ'մեղադրեն զինք թէ ամբաստանած է Եղեռնադատ Ատեանը: «Ես ամբաստանած չեմ Եղեռնադատ Ատեանը թէ օտար դեսպանատան մը հաղորդած է գաղտնի թուղթ մը: Ասոր չափ ծանր է ամբաստանութիւնս, բայց շատ տարբեր: Կ'պնդեմ որ Եղեռնադատ Ատեանն երրորդ խիստ գաղտնի թուղթ մը քննելէ ետք, հետևեալ օրը դատաւորներուն այդ գաղտնի քննութեան տեղեակ էր Երեք Զինակցութեան մէկ պաշտօնական գործակալը: Ասկէց աւելի որոշ և ճշգրիտ ամբաստանութիւն չի կրնար ըլլալ: Պարզեմ. Այդ կարևոր թուղթ թուականի և թարգմանութեան շուրջ փափուկ խնդիր մը կ'յարուցանէր: Այս մասին Եղեռնադատ Ատեանին տեղեկութիւն տուող վկան պայման դրաւ որ ըսածները գաղտնի մնան, ա՛յն ատենն որ իր բերանացի բացատրութեան մէկ մեծ մասն արձանագրութեան տոմարին մէջ չանցաւ: Խիստ կարևոր էր որ օտար պետութեանց մի քանի ներկայացուցիչք չիմանային նոյն իսկ այդպիսի վկայութեան մը գոյութիւնը: Դատաւորները մինակ էին, առանց քարտուղարին, առանց ընդհանուր դատախազին, առանց Տրէյֆիւսի փաստաբանին: Իրենց օրէնքն էր խորհրդակցութեանց գաղտնիքն, իրենց պաշտօնական պարտաւորութիւնն էր գերեզմանի քարի մը պէս համր մնալ: Արդ, հետևեալ օրն, օտար պետութեան գործակալ մը Եղեռնադատ Ատենին մէջ անցած դարձածէն տեղեակ էր, գիտէր վկային բերանացի վկայութիւնն, այսինքն այն վկայութիւնն որուն արձանագրութիւն իսկ արգիլուած էր հարևանցիական խոհեմութեամբ մը:»

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ միլիոնատէր Աստոր, որ վերջերս Անգլիա հաստատուեցաւ, դատ բացած էր Տէյլի Մէյլի դէմ, այդ թերթին մէջ իրեն քիչ մը անուանարկիչ յօդուածի մը համար: Օրաթերթին տնօրէնները դատարանին առջև հրապարակաւ ներում խնդրեցին իրմէ, ինչպէս վճռած էին դատաւորք:

ԱՆԳԼԻՈՅ եկեղեցական ատեաններու 1897ի պաշտօնական վիճակագրութիւնը կ'հաստատէ թէ ոճրագործութիւնք հետզհետէ կ'պակսին այդ երկրին մէջ:

ՍԻԲԵՐԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Մոսկուայէ կ'հեռագրուի թէ Սիպերիական Մեծ Երկաթուղւոյն կեդր. մասին երկաթեայ ձողերն հանուելով, անոնց տեղ նորեր պիտի զետեղուին այս տարւոյ ընթացքին մէջ. որովհետև գծին պէտքերուն բաղդատմամբ արդէն դրուած երկաթները թեթև են: Այս կրկին զետեղումէն զատ, բոլոր փայտեայ կամուրջներ ալ քակուելով, անոնց տեղ երկաթէ կամուրջներ պիտի շինուին: Բայց յայտնի չէ թէ աշխատութիւնք ե՞րբ պիտի սկսին:

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՃԻՊՐԱԼԴԱՐ.— Ճիպրալդարի սպանիական հիւպատոսն իմացուց արտաքին գործոց նախարարին թէ բոլորովին անհիմն են այն զրոյցներ թէ Անգլիացիք իրենց սահմանը կ'աւելցնեն Ճիպրալդարի մէջ: Հիւպատոսը կ'յայտարարէ թէ Ճիպրալդարի անգլ. իշխանութիւնք շատ քաղաքավար են, և թէ անգլ. զբօսաշրջիկներ ի մօտոյ պիտի սկսին սպանիական հողի վրայ իրենց պտոյտները, որք ժամանակէ մի վեր դադրած էին: Բրիտանական զօրքերուն վերջին շարժումներուն պատճառն էին Ճիպրալդարի և Մալդայի միջև զինուորական փոփոխութիւնները:

ՎԱՏԱՅԻ (Սուտան) հանգուցեալ իշխանին յաջորդեց իր որդին Ապու-Սէիտ, որ մեծ բարեկամ կ'կարծուի Անգլիացւոց, որոց պիտի օգնէ ձեռք ձգելու համար փախստական Խալիֆը, Քորտոֆանի և Տարֆուրի մօտ. Կ'կարծուի թէ Սալզպըրի ի մօտոյ պատուիրակ պիտի ղրկէ Ապու Սէիտի:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ԱՂԱՆԴ ՄԸ.—Այս անգամ ալ Աստրախան նահանգին մէջ երևան ելեր է զարմանալի աղանդ մը: Ռուսիոյ մէջ արդէն շարունակ կ'երևին զանազան աղանդաւորք: Աստրախանի աղանդաւորք կը կոչուին Ենովքեանք, և ինչպէս սովորական է այսպիսի պարագաներու մէջ, իրենց հաւատքը խառնուրդ մ'է կոշտ ոգիտութեան և Ս. Գրոց յաճախակի ընթերցանութեան: Չեն ճանչնար Ռուս կառավարութեան վարչական ձևերն ու նշանները, զորս Հակաքրիստոսի գործեր կ'նկատեն. մանաւանդ ռուսական Արծիւը: Իրենց կարծիքով, Քրոնշդադի Յովհաննէս հրաշագործ քահանան Եղիա մարգարէն է, և նոյն տեղւոյ օրթոտոքս քահանան ալ Ենովքն է, և այդ երկուքին մարմին առնելն աշխարհի վախճանին իբրև գուշակութիւն կ'նկատեն: Ռուս իշխանութիւնք ձերբակալեց այս աղանդին անդամներն, որչափ որ կրցաւ անոնցմէ ձեռք ձգել, և հիմա բանտ են եօթանասուն հոգիի չափ, և սովորական կերպով Սիպերիա պիտի ղրկուին ցկեանս հոն մնալու համար: «Մէկ տեսակէտով, կ'ըսէ Սդանտարտի Մոսկուայի թղթակիցն, այսպիսի աղանդաւորներու յաճախութիւնը լաւ նշան մ'է Ռուսիոյ յառաջդիմութեան, թէև օրթոտոքս եկեղեցին չի կրնար հարկաւ այս իրողութիւնը տեսնել: Երբ մարդիկ Ս. Գիրք կ'կարդան, ո՛րչափ ալ անտեղի կերպով կամ սխալ հասկնալով մեկնեն իրենց կարդացածը, դարձեալ յառաջդիմութիւն բրած կ'ըլլան, որովհետև միջին հաշուով ամէն Ռուս, նոյն իսկ շատ աւելի բարձր շրջանակներուն կամ աղքատ գիւղացիներուն մէջ, որոց մէջ կ'երևին այս աղանդները, աւելի շատ բան գիտէ իր երկրին օրինագրքէն քան Ս. Գրքէն:»

ԶԱՐԻՆ ԱՌԱՋԱՐԿԸ.— Ռուսական մամուլը, պատասխանելով անգլիական մամլոյն դիտողութեանց թէ Ռուսիա պէտք է անձին օրինակով ցոյց տայ զինաթափութեան գաղափարին իրագործումը. կ'ըսէ թէ Ռուսիա իր սպառազինումները կ'աւելցնէ, որպէս զի մարդ չհամարձակի խորհիլ պատերազմի վրայ առանց իր թոյլտուութեան: «Վերցուր Ռուսիոյ զօրութիւնը, զրկէ զինքն իր պատերազմական ուժերուն մէկ մասէն, և ահա իր հեղինակութիւն անմիջապէս կ'փճանայ, և անոր հետ կ'ընջուի համաշխարհական ջանքը տիեզերական խաղաղութեան համար, որուն հրաւիրուած են ազգեր Ռուսիոյ այդ հեղինակութեամբ: Ռուսիա պահակ կեցած է աշխարհի խաղաղութեան վրայ: Եթէ տկարանայ, ո՛չ ոք պիտի վարանի խաղաղութիւնը խզել իր կամքին հակառակ: Եթէ զօրաւոր ըլլայ, ա՛յն ատեն խաղաղութիւնը կ'ապահովի հակառակ այն ջանքերուն, զորս ուրիշ պետութիւնք ընեն խզելու համար զայն: Ուրեմն մեք շատ աղէկ կ'հասկնանք թէ ինչո՞ւ անգլիական մամուլը կ'ուզէ որ Ռուսիա ձեռնթափ ըլլայ իր պատերազմական զօրութենէն, «լաւ օրինակ մը տալու եղանակաւ», որուն սակայն ոչ ոք պիտի հետևի: Անգլիոյ քաղաքականութեան ծրագրին մէջ կան պատերազմի յարատև սպառնալիքներ, բայց հիմա զրկուած է զանոնք իրագործելու միջոցներէն, քանի որ այդ միջոցներ անկարողութեան դատապարտուած են Ռուսիոյ զօրաւոր դիրքէն, որով իբրև պահակ կ'հսկէ աշխարհի խաղաղութեան վրայ:»

—Նովայէ Վրէմիա խօսելով Պրանտպուրկի մէջ Վիլհէլմ կայսեր խօսած ճառին վրայ, կ'ըսէ թէ միայն Գերման Միքայէլ հրեշտակապետին սուրն ու ասպարը չէ որ կ'պահպանէ աշխարհի խաղաղութիւնը: Ի վնաս դրացիներու ձեռք բերուած շահերէն հրաժարելով միայն կարելի է տիեզերական խաղաղութիւնը ապահովել:»

ՀԵՌԱՁԱՅՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻՋԵՒ.—Կ'ըսուի թէ Էտիսըն հեռաձայն մը պիտի հաստատէ ջրային փորոտներու միջոցաւ Եւրոպայի և Ամերիկայի միջև:

ԱԹԷՆՔԷ կ'հեռագրեն թէ Սմոլէնսքի զօրավար իր ընտրողներուն առջև ճառ մը խօսելով, յորդորեց զիրենք քուէ տալ Տէլեանիսի թեկնածուներուն, սահմանադրութեան սկզբունքները պահպանելու համար:

ՊԻՍՄԱՐՔ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ.—Վիեննայի նախարարաց խորհուրդը մերժեց արտօնել ի յիշատակ Պիզմարք իշխանի արձան մը կանգնել Էկէր Պոհէմի մէջ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Իւլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ Արքեպիսկոպոսի նահանգին վիճակաւոր Ատենին ընդհ. դատախազ Տիրան էֆ. Աշնանեանի:

Ականակուռ Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Մաքսային Վերատեսուչ Նազիֆ փաշայի, օգնական Մէհմէտ Ալի պէյի, Ներքին գործոց նախարարի խորհրդական Ահմէտ Րէֆիգ փաշայի, և կայս. պալատան Բ. քարտուղար Իզզէթ պէյի. Ա. կարգի Օսմանիէ՝ կայս. պալատան քարտուղարներէն Քեամիլ պէյի. Ա. կարգի Մէճիտիէ՝ կայս. Պալատան բժիշկ Տոքդ. Թրեանտաֆիլլոս էֆ.ի. Բ. կարգի Մէճիտիէ՝ առևտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդական Ռոսոլաթօ պէյի և Բ. կարգի Մէճիտիէ՝ Ֆրանսացի հռչակաւոր անդրիագործ Մ. Բիւէքի:

Իմթիազի ոսկի և արծաթ շքանշան տրուեցաւ Քոսովայի կուսակալ Հաֆըզ Մէհմէտ փաշայի:

ՊԱՅՐԱՄԻ ՏՕՆԸ.—Ռամազան Պայրամի տօնին առթիւ, երէկ առաւօտ Սէլամլըքի արարողութիւնը կատարուեցաւ Համիտիէ մզկիթին մէջ: Վեհ. Սուլթանն առաւօտեան ժամ $2\frac{1}{2}$ին կառքով և շքեղ թափորով մը յիշեալ մզկիթը գնաց: Կայս. Պալատան Մաբէյնճի Ղազի Օսման փաշա Ն. Կ. Վեհափառութեան դէմը նստած էր: Մայրթագուհին և կայս. Պալատան Տիկնայք փառաւոր կառքերով արդէն կ'սպասէին մզկիթին բակին մէջ: Օսմ. բոլոր նախարարք, Միւշիրք, Իւլէմայք և աստիճանաւորք ներկայ էին: Ն. Կայս. Վեհափառութիւն, Պայրամի աղօթքը մատուցանելէ ետք, հանդիսաւոր թափորով գնաց Տոլմա-Պահճէի Պալատն, որոյ գահոյից դահլճին մէջ տեղի ունեցաւ աջահամբուրի սովորական արարողութիւնը: Նախ, ըստ սովորութեան, Նագիպ իւլ-Էշրաֆ [Մարգարէին սերունդէն] էֆէնտին ներկայացաւ Վեհ. Սուլթանին, և բարեմաղթութիւններ ըրաւ կայս. արևշատութեան ու փառաց համար: Այն ատեն կայս. երաժշտաց խումբն սկսաւ նուագել: Յետոյ Մեծ Եպարքոսը, նախարարք, Միւշիրք, անպաշտօն նախարարք և Պալատի աստիճանէն միջև Րումէլի Պէյլէրպէյլութեան աստիճան ունեցող աւագանին կարգաւ գահոյից դահլիճը մտնելով, ի նշան Պայրամի շնորհաւորութեան, Խալիֆային քղանցքն համբուրեցին: Ապա Շէյխ-իւլ-Իսլամ էֆէնտին, Շէրիֆ Ապտուլլահ փաշա և Սէյյիտ Ֆազլ փաշա ներկայացան Ն. Կայս. Վեհափառութեան, և քղանցքն համբուրելէ ետք դահլիճին մէջտեղն երթալով, Շէյխ-իւլ-Իսլամ էֆէնտին ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ, որոյ ձայնակցեցան ներկայք ամէններով: Ի վերջոյ Իւլէմայք ևս կարգաւ ներկայացան Ն. Կայս. Վեհափառութեան քղանցքն համբուրելու: Վեհ. Սուլթանը, ժամ 6ին, Իր մասնաւոր սենեակն առանձնանալէ ու հանգստանալէ յետոյ, ընդունեց Իր քաղաքային ու զինուորական բոլոր հետևորդներուն շնորհաւորութիւններն, եւ ժամ $6\frac{1}{2}$ին փառաւոր թափորով մը, և Համի-Հիւսէյին-Պաշի ճամբով Եըլտըզի կայս. Պալատը վերադարձաւ, կառքին մէջ Իր դիմաց ունենալով Ղազի Օսման փաշան և Սպարապետ Ալի Րիզա փաշան: Բովանդակ ճամբուն վրայ Օսմ. զինուորները, բարեւ բռնած, Փատիշահըմ չօք եաշա կ'աղաղակէին:

—Պայրամի արարողութեանց հանդէսը դիտելու համար, յատուկ հիւրանոցին մէջ կ'գտնուէին Գերմանական, Ֆրանսական, Սպանիական և Հելլենական դեսպաններն իրենց կիներուն հետ, Անգլ. դեսպանուհին, Պելժիական գործակատարն, ամենքն ալ իրենց Ա. Թարգմաններուն հետ, ինչպէս նաև դեսպանատանց պահականաւերուն հրամանատարք և այլ օտարազգիք, որոցմէ ոմանք կայս. մեծարանաց արժանացան կայս. Պալատան արարողապետ և Ա. Թարգման Մունիր փաշայի միջոցաւ:

—Դեսպանատանց Ա. Թարգմաններն ու կրօն. հասարակութեանց գլուխներն, երէկ ըստ սովորութեան կայս. Պալատ երթալով, Պայրամի տօնը շնորհաւորեցին:

—Պայրամի տօնին առթիւ, Եգիպտոսի Խտիվը, Մէքքէի Շէրիֆ Ապտիւլ-Րէֆիգ փաշա, Պուլկարիոյ իշխանը, Կուսակալք, Սամոսի իշխանն, Եգիպտոսի Օսմ. Քոմիսէր Ղազի Ահմէտ Մուխթար փաշա, կայս. զօրաբանակներու հրամանատարք, և գաւառներու հոգևոր պետերը շնորհաւորական հեռագրեր ուղղած են ի կայս. Պալատ:

—Եւրոպական վեհապետք ևս, ըստ սովորութեան, հեռագրաւ շնորհաւորեցին Վեհ. Սուլթանը, Պայրամի տօնին առթիւ:

—Կայս. Պալատան խոհանոցէն կերակուր եւ ըմպելի տրուեցան երէկ Սէլամլըքի հանդէսին ներկայ գտնուող բոլոր Օսմ. զօրաց:

— Պայրամի տօնն, Եանեայի ու Մուսուլի Նահանգներուն մէջ, Շր. օրէն սկսած է, Լուսնոյ մահիկն Ուր. իրիկուն տեսնուած ըլլալով:

ՄԱՀ ԱՏԻԼԷ ՍՈՒԼԹԱՆՈՒՀԻՈՅՆ.— Պաշտօնական ազդ մը կ'ծանուցանէ թէ Վեհ. Սուլթանին հօրաքոյր Ատիլէ Սուլթանուհին, որ ժամանակէ մի վեր հիւանդ էր, երէկ մեռաւ: Այս մահ մեծ վիշտ պատճառեց Ն. Կ. Վեհափառութեան: Յուղարկաւորութիւնն այսօր պիտի կատարուի արժանավայել շքով, և Սուլթանուհւոյն մարմինը պիտի ամփոփուի կայս. Տամառ հանգուցեալ Մէհմէտ Ալի փաշայի դամբարանին մէջ նախապէս պատրաստուած շիրիմը:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Բեդերսպուրկի Օսմ. դեսպան Հիւսնի փաշա հեռագրաւ հրաման ստացաւ անձամբ Զարին մատուցանելու Վեհ. Սուլթանին գոհունակութիւնն ա՛յն բարեկամական հաւաստիքներուն համար, զորս Մուրավիէվ կոմս տուած էր Օսմ. դեսպանին, պնդելով թէ Ռուսիա խաղաղասէր աշխարհաքաղաքականութեան մը կ'հետևի հանդէպ Թուրքիոյ:

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԴԱՒԱՌՆԵՐԸ.— Անգլիոյ արտաքին գործոց խորհրդական Մր. Պրոտրիք Երեսփոխանաց Ժողովին առաջին նստին մէջ ծանոյց թէ Պուլկարիոյ և Սերպիոյ կողմէ կայսերական կառավարութեան դիմում եղած է Քրիստոնէից և Ալպանիացւոց գործտութեան վերաբերեալ խնդիրներու համար: Բայց, յաւելեց, երեսփոխանները պէտք չէ որ այնպիսի լեզու մը գործածեն որ կեցած դժուարութիւնք աւելի սաստկանան:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Բոլիդիշէ Քորէսփոնտէնցի խօսքին նայելով, Պուլկարիոյ նոր նախարարութիւնը բացարձակապէս հաւաստեր է թէ ուղղամիտ աշխարհաքաղաքականութեան մը պիտի հետևի, յարելով թէ Օսմ. Տէրութեան Րումէլիի Նահանգներուն մէջ հանրային բարեկարգութեան դէմ որ և է յուզում պիտի չթոյլատրէ իշխանապետութեան մէջ:

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Պայրամի առթիւ, Շր. օր և երէկ Վեհ. Սուլթանն Իր անձնական Գանձէն դրամական նուէրներ բաշխել տուաւ մայրաքաղաքիս կարօտեալներուն:

—Կայս. հրամանաւ, Պայրամի շաքար բաշխուեցաւ մայրաքաղաքիս պահակ զինուորներուն և արքունի վարժարանաց ուսանողներուն:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ.—Հելլէն կառավարութիւնն որոշեց Բ. կարգի դեսպանութեան բարձրացնել իր Պելկրատի գործակատարութիւնը:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ և Թուրքիոյ միջև փոխանակուած հեռագրերու վարձքը զեղչել տալու համար, վաճառականք խնդրագիր մատուցին կայս. Կառավարութեան:

ՕՍՄ. 25 ՍՊԱՅՔ, որք գերմանական բանակին մէջ պիտի կատարելագործեն իրենց զինուորական կրթութիւնն, յառաջիկայ Ուր. օր պիտի մեկնին մայրաքաղաքէս:

ԲԱՐՈՒՋԷ 9 ձիեր, երէկ, արեւելեան կառախումբով մայրաքաղաքս հասան, կայս. ախոռին համար:

ՍԱՄՈՍ ԿՂԶԻՆ.— Պետական Խորհրդոյ Վճռաբեկ Ատենի ընդհանուր դատախազ Նազըմ պէյ, կայս. հրամանաւ, Սամոս պիտի երթայ, իշխան Միւզրիուս պէյի դէմ ժողովրդեան գանգատներուն շարժառիթը քննելու համար: Սամոսի ժողովուրդն հեռագրաւ երեք գանգատագիր ուղղած է կայս. Կառավարութեան, իշխանին զանազան ապօրէն արարքներուն դէմ բողոքելով: Բ. Դուռը սոյն գանգատագրերուն պարունակութիւնը քննելէ ետք, հարկ դատած է քննիչ մը ղրկել տեղւոյն վրայ: Նազըմ պէյ արդէն երէկ Սամոս ուղևորեցաւ և 20 օրէն մայրաքաղաքս պիտի դառնայ:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Մր. Սթրաուս Շր. Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին Գործոց Նախարարին հետ:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնն օտար երկիրներ գտնուող օսմ. պաշտօնատարաց անուններն ու անոնց յատկացեալ թոշակներուն քանակութիւնը պարունակող ցուցակ մը խնդրեց Բ. Դռնէն:

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութիւնը Շիրազի դատարանին առջև դատ բացաւ Վասիլիքի անուն հելլէն առագաստանաւու մը տէրերուն դէմ, որոցմէ 3500 ոսկոյ տուգանք կ'պահանջէ, օսմ. եզերքն հանուած 600 հակ մաքսանենգեալ թէմպէքիի համար:

ՄԻՒՇԻՐ ՇԱՔԻՐ ՓԱՇԱ, Սոֆիայէ վերադարձին, Շր. օր ուղղակի կայս. Պալատ երթալով, Վեհ. Սուլթանին մատոյց Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանին շնորհակալութիւններն ու հաւատարմական զգացումները: Ֆէրտինանտ իշխան յատկապէս խնդրած էր Միւշիր Շաքիր փաշայէ թարգման ըլլալ իր զգացմանց առ Վեհ. Սուլթանն:

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ Լէօբաւ մարտանաւին ի Սելանիկ ժամանումը ծանուցած էինք: Իզմիրի Լլոյդրաց խօսքին նայելով, աւստրիական քանի մ'ուրիշ մարտանաւեր ալ ի մօտոյ Սելանիկ կ'սպասուին:

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրոքորդաթօ իշխան և Ֆրանս. դեսպանատան Ա. քարտուղարը, նախընթաց օր Ֆէնէր երթալով, տեսակցեցան Յունաց Պատրիարքին հետ: Նոյն օրը Յունաց Պատրիարքին փոխանորդն ալ, Պատրիարքական մասնաւոր դիւանին պետ Թանթալիտէս էֆ.ի հետ, Ֆրանս. դեսպանատունն երթալով տեսակցեցաւ Մ. Քոնսդանի հետ:

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱՅԻ գնդապետ Պուատը Լաթուր դաշնակցական բանակին

մէջ իր ունեցած ատրճանէն հրաժարեցաւ, և Վեհ. Սուլթանին հրամանով Օսմ. բանակը պիտի մտնէ զօրավարի աստիճանով։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի Պատուասիր Հաստատութեան մէջ պատրաստուած պատուասար, Կայս. Հրամանաւ, Միքրոպագննական Հաստատութեան տնօրէն Տոքթ. Նիքոլի հակակշռին պիտի ենթարկուի։

ԲԱՆԴԱԼԷՈՆ շոգենաւային ընկերութիւնն Իզմիրի Ցունաց աղջկանց վարժարանին յանձնեց 4000 ղրշ.ի գումար մը, զոր ամէն տարի իր տարեկան հասոյթէն կուտայ նոյն հաստատութեան ի նպաստ։

ՄԷՆԷՄԷՆԻ և Սարուխանի կողմերն երեւան ելած ճճի մը ցանուած հունտերը փճացուցեր է։ Վնասուած արտերը նորէն պիտի ցանուին։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ոստիկան զինուորաց հրամատար Մէհմէտ փաշա, որ ինչ ինչ քննութիւններ կատարելու համար Քէսէնտիրէ գացած էր, Սէլանիկ վերադարձաւ։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ.—Անցեալ Գշ. օր, երկու շոգենաւեր Միջերկրականէ բազմաթիւ խումբ գաղթականներ տարին Իզմիր, որք Այտընի նահանգին մէջ բնակութիւն պիտի հաստատեն։

ԿԱՑՍ. ԹԻԿՆԱՊԱՀ գնդ. Սաադէ պէյ, Կայս. Հրամանաւ, պարսկական դեսպանատունն երթալով, դեսպան Միրզա Մահմուտ խանի որպիսութիւնն հարցուց, Վեհ. Սուլթանին բարեւներն հաղորդելով։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ Ի ԳԱՒԱՌՍ.— Պիթլիզի կուսակալը, շրջաբերական մ'ուղղելով իր իրաւասութեան տակ գտնուած բոլոր կառավարիչներուն և գայմագամներուն, անոնց ուշադրութիւնն հրաւիրեց սա՛ կարեւոր խնդրոյ վրայ թէ՝ ինչ ինչ գաւառակներու մէջ կալուածներու ու հողերու արժէքը ժամանակին չափազանց գնահատուած և ըստ այնմ որոշուած է տուրքը, զոր ժողովուրդն անկարող եղած է վճարելու։ Բաց աստի, եթէ վաճառմամբ կամ ուրիշ պատճառաւ մը փոխանցում կատարուի, ենթադրեալ արժէքին վրայ ծախք կ'պահանջուի ժողովուրդէն, մինչդեռ փոխանցուած կալուածին արժէքը շատ պակաս է, բան մը որ արդարութեան հակառակ է։ Այս պատճառաւ կալուածի վրայ վաճառումներ տեղի չեն ունենար, և ժողովուրդն իր հողերը լքանելով կ'ցրուի։ Կուսակալն այս իրողութեանց իրազեկ եղած է իր կատարած վերջին քննական պտոյտի միջոցին։ Ուստի կ'հրամայէ որ երբ ժողովուրդը խնդրագրով դիմէ իր կալուածին գինը չափաւորել տալու, իշխանութիւնք ի նկատ առնեն այս խնդիրն և արդարութիւնն ի գործ դնեն նոր ու արդար գնահատութեամբ մը։ Կուսակալը կ'յուսայ որ այս կերպով ժողովուրդը պիտի քաջալերուի իր հողերը չլքանելու, թափուր հողերը ցանելու, իր հայրենիքէն չհեռանալու, և կառավարական գանձն ալ պիտի օգտուի տասանորդական տուրքին շատնալէն։

ԱԹԷՆՔԻ լրագիրք կ'ծանուցանեն թէ Խոչիկ Պէրպէրեան անուն հայ մը Աթէնքի մէջ նպարավաճառէ մը պանիր գնելով տուն կ'տանի, և հոն կը տեսնէ որ պանիրն Օսմ. երկաթուղւոյ պարտաթուղթի մը քառորդ մասին մէջ փաթթուած էր։ Անմիջապէս նպարավաճառին դիմելով, պատառ ծառայող թղթին մնացեալ մասն ալ կ'ուզէ, 25 տրամի խոստանալով, բայց նպարավաճառն, առանց թղթին արժէքը գիտնալու, մնացեալ մասին մէջ ձուկ և այլ նիւթեր փաթթելով ուրիշներու տուած էր։ Զարմանալին սա է որ նպարավաճառն Հաշուակալութեան Դիւանէն գնած անպէտ թուղթերուն մէջէն գտեր է պարտատոմսը պատառած, և ինքն ալ անոր արժէքը չէ գիտցեր։

ԻԶՄԻՐԻ Համիտիէ շոգենաւային ընկերութիւնն որոշեց իր նաւապետներուն ու նաւաստիներուն մէջ փոփոխութիւններ կատարել։ Ընկերութեան Ատլիէ շոգենաւը ծովէն հանելու ձեռնարկուած է։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ.— Բեղկրատուրէն կ'հեռագրուի թէ Ռուսիոյ և Սերպիոյ միջեւ յարաբերութիւնք երթալով ձգտեալ վիճակ մը կ'առնան։ Ձարը թէեւ բացորոշապէս յայտարարեր է թէ Մ. Կրուիչէ զատ ուրիշ մէկուն սերպիական դեսպան անուանումը պիտի չընդունի, սակայն Սերպ կառավարութիւնը դարձեալ ետ կանչեր է զՄ. Կրուիչ։

ՈՃԻՐ.—Իզմիրի մէջ անցեալ Դշ. գիշեր ոճիր մը գործուեցաւ։ Վաճառական Քոնսդանդի Բորէ, ժամը 2 1/2, երբ իր տան դուռը կ'զարնէր, կռնակին դաշոյնի հարուած մ'ընդունեց անծանօթ անձէ մը կողմէ, և անմիջապէս մեռաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն բանալով հաստատեց թէ մարդասպանն էր այգեգործ մը, Բիվափ օղլու Նիքոլի անուն, որ փախած է և կ'փնտռուի։ Այս սպանութեան շարժառիթը սա է որ վաճառականը մեծկակ գումար մը պահանջ ունէր մարդասպանէն, և անոր այգին արգելքի տակ դնել տալով ի վաճառ հանել տուած էր։ Մարդասպանն ուզած է վրէժ լուծել իր խստապահանջ պարտատէրէն։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ.—Բերայի Նանէ փողոցին մէջ, Դշ. գիշեր Քօրնէլիա անուն յոյն կին մը, իր տարփածուին ատրճանակով, ինք զինք սպանելու փորձ փորձեց։ Այս անձնասպանութեան շարժառիթն էր կոյր նախանձը։

ԵՐՈՒՈՐՍԱԿ.— Տարբերէք գաւառակին Ուզունլու գիւղին մէջ, Ատէմ օղլու Հիւսէյին անուն Թուրքի մը կինն երեք զաւակ մէկէն ծներ է, որոց մին աղջիկ և երկուքը մանչ։ Նորածինները քանի մ'օր ապրելէ վերջ մեռեր են։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Աւազակախումբ մը, Կէյվէզէ գաւառակին մէջ, Գամա գըլու-օղլուի փարախը գիշերանց կոխելով, 50 ոսկի փրկանք առած ու փախած էր։ Գարթալի ոստիկանութիւնն իմանալով որ աւազակներէն երկուքը՝ Մաքրիգիւղցի Միլթօ և ընկերը՝ Ենի-գիւղցի Ֆանի, Հէյպէլի կղզին պահուըտած են Տոմուզ Խրիստոյի տան մէջ, նոյն տանը կոխեց և աւազակները ձերբակալեց։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գոհունակութեամբ կ'լսենք թէ Ս. Պատրիարք Հօր հաղորդուեր է Պետական հրաման մը, որուն համեմատ պէտք եղած հրամանները կ'տրուին պաշտպանել իշխանութեանց, որպէս զի Վանայ կրօնափոխական դէպքին նման հանգամանքներու առաջքն առնուի, և տեղային դիւրութիւնք տրուին։

—Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Կայսերական Պալատ երթալով, Պայրամի տօնին առթիւ իր բարեմաղթութիւնները մատոյց յատս Գահոյից Օգոստ. Ինքնակալին, ուրիշ Ազգապետներու հետ միասին։ Հաճի Ալի պէյ Ն. Ս. Մենապատուութեան և միւս ազգաց Պետերուն հաղորդեց Վեհ. Սուլթանին բարեւներն ու գոհունակութեան զգացում մը։ Ցետոյ, Ս. Պատրիարքը շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ պալատական աւագանիին, ապա Մեծ Եպարքոսին ու ծովային, պատերազմական, արտաքին, ներքին և զատական նախարարներուն, Պետական Խորհրդոյ նախագահ Սայիտ փաշային և միւս Սայիտ փաշային (նախկին Մեծ-Եպարքոս), ի Նշան Թաշ, Պէշիկթաշ, և Վօսփոր, և ի Պէյլէք Բի-գա փաշային։ Այսօր ալ Պոլսոյ կողմի նախարարներուն այցելութեան կ'երթայ, սկսեալ Շէյխ-իւլ-Իսլամ էֆէնտիէն, Պարսից դեսպանէն, Իտալական, Կրթական, Եւգաֆի նախարարներուն, ևլն։

—Ս. Պատրիարք Հայրը տնօրիներ է որ Գարակէօզեան Կտակին և իրաւախոհութեան վերաբերեալ բոլոր թղթերն հրատարակութեան տրուին զատ գրքոյկի մը ձեւով,— բուն իսկ Տիգրան Գարակէօզեանի կտակին պատճէնը, ժառանգորդներուն հետ փոխանակուած գրերուն, կնքուած վերջնական պայմանագրին, մօր հակներուն ու Քրէտի Լիոնէի չէքին պատճէնը։ Այս գրքոյկին խմբագրութիւնն ու տպագրութիւնը մէկ ամիսի չափ պիտի տեւեն։ (Փափաքելի էր որ ծախուէր ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի։)

—Կ'հաստատուի մեր շաբաթ օրուան լսած լուրը թէ Մամիկոնեան Միքայէլ էֆ. ետ առեր է իր հրաժարականը։ Ամէն ողջամիտ Բերացի անշուշտ շատ գոհ պիտի ըլլայ լսելով այս լուրը։ Միւս կողմէ, Տ. Յովհաննէս աւագ քահանայ Մկրեան, պատճառաբանելով գրով մը, հրաժարեր է Բերայի աւագերիցութենէն, նկատելով որ պէտք եղածին չափ կշիռ չի տրուիր Բերայի քահանայից դասուն ընդդիմութեան Անանեան քահանայի ընդունելութեան խնդրոյն մէջ։ Բայց մեք որչափ լսեցինք, դեռ որոշում չէ եղեր նորընծան վերջնապէս ընդունելու Բերայի քահանաներուն շարքը։

— Պատրիարքական Փոխանորդին հին հիւանդութիւնը նորոգուած ըլլալով, Գնէլ վրդ. անոր տեղ պիտի շարունակէ Փոխանորդարանի գործերն, և Վահրիճ վրդ. ալ առժամապէս պիտի վարէ Կրօն. Ժողովոյ քարտուղարութիւնը Տ. Խորէն քահանային տեղ, որ նմանապէս հիւանդ է խեղճը։

—Զմիւռնիածագի Քաղաք. Ժողովը խնդրագիր մ'ուղղելով Ս. Պատրիարք Հօր կ'աղաչէ որ Թաթուլ վրդ. չհեռացուի այն տեղէն։ (Այս մասին քանիցս խնդրագիր եկած են այն տեղէն։ Բայց Ազգ. Վարչութիւնն ստիպուած է եղեր պնդել թէ իր առջի որոշման վրայ, և Թաթուլ վրդ. պիտի հեռանայ եղեր Զմիւռնիածագէն)։

—Ս. Հայրապետն 300 Ռուբլ.ի նուէր մը ղրկած է Ազգ. Հիւանդանոցին։ Ն. Սրբութիւն, այս 300 Ռուբլ.ը ղրկելով Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, ցաւ կ'յայտնէ որ Պարսկաստանի կարօտեալներուն և օգնութեան կարօտ ուրիշ տեղուանք նպաստ ղրկելու հարկին ներքեւ գտնուելով, չէ կարող իր փափաքածին չափ մեծ գումար մը նպաստ ղրկել Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցին, որոյ օգտակարութիւնը մօտէն ճանչած ըլլալով կ'օրհնէ «Ազգին Տունն», և անոր բարւոյն համար բոլոր աշխատողներն ու նպաստողներն ալ։

—Վանայ եւ ուրիշ մի քանի տեղերու աղքատութեան և կրօնափոխութեան ձգտումներու մասին ներկայացուած թղթակցութեանց մէկ պատճէնն ալ յատուկ խնդրագրով մը մատուցեր է Ս. Պատրիարք Հայրը։

—Այս տարուան Ալմանախ տը Կոթայի մէջ (երես 1340—1341) Թուրքիոյ Հայոց եկեղեցական կազմակերպութեան վրայ տեղեկութիւն տալէ ետք, յիշուած է Բողոքական կամ Նեստորական Եկեղեցին, և ապա հետեւեալ ծանօթութիւնք տրուած են. «Բողոքական եպիսկոպոսք Անատոլուի (Իզմիր). Տքթ. Ճ. Ֆէրքէն։—Անկլիքան եպիսկ. (Երուսաղէմ) Փ. Պլիթ»։(*)— Որովհետեւ աշխարհի այս առաջին տարեցոյցն ամէն տարի նոյեմ.ի վերջը կ'տպուի, խմբագրութիւնը պարտ էր գիտնալ թէ Ֆէրքէն կոչուած խայտառակ օտարականը նոյն Թուականին ո՛ և է պաշտօն չունէր այլ եւս Իզմիրի կամ Անատոլուի մէջ։ — Ուրիշ դիտողութիւն. Թէպէտ այս տարեցոյց կ'յիշէ Թուրքիոյ մէջ գտնուող եօթն կաթոլիկ գաւանութիւնք (Լատին, Մարոնի, Կաթոլիկ-Ասորի, Կաթոլիկ-Քիլտանի, Յոյն կաթոլիկ կամ Մելքիդ. Հայ կաթոլիկ և Պուլկար-կաթոլիկ) և թէպէտ կ'յիշէ Օրթոտոքս Եկեղեցին, Ասորական Եկեղեցին, Հայ. Եկեղեցին, Նեստորական Եկեղեցին, և Փոքր Ասիոյ Լուտերական և Անկլիքան Եկեղեցիները, բայց Հայ բողոքական հասարակութեան խօսքն անգամ չըներ։

—Պարտիզակէ մեզ կ'գրեն Ցունվ. 29 թուով.— «Հէլվաճեան մանուկը վաղելիք ջուրը դեռ իրաւախոհութեան մը հանդիպած չէ մեր ազգայնոց և Հէլվաճեան եղբարց մէջտեղ. երբեմնի գումարուած Խառն Ժողովներ իրենց հաշտարար ու վերջնական տնօրինութիւնը չեն կրնար տալ դժբախտաբար. կ'երեւի թէ ամառուան տօթագին օրերուն պիտի լուծուի այս առեղծուած։

«—Տեղական իշխանութիւնն՝ արդէն գտնուած երեք գիշերապահներու Թուոյն վրայ եօթն եւս աւելցուց, որոց պաշտօնը պիտի ըլլայ, գիշերի հսկողութենէն զատ՝ խնամով հսկել նաեւ անտառներու, պարտէզներու և այգիներու վրայ, որք ժամանակէ մ'ի վեր վնասներու կ'ենթարկուէին այլ և այլ անձերու կողմէ։

«—Դուրեան Տ. Եղիշէ Սրբազան իր մեծագիր լուսանկարը ղրկեց մեզ, իբրեւ «Նուէր յիշատակի առ Պարտիզակի ժողովուրդն՝ իրենց նախկին քարոզչէն»։—Խորհրդանշական դաշտափոքով մը զետեղեցինք զանի Ազգ. վարժարանի այն սենեակին մէջ ուր տասն տարիներու արդիւնաւոր շրջան մը բոլորած էր դաստիարակութեան գործով։» Ա. Հ-բէլեան

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱՅԻ

Յ'ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ ԵՒ Ի ԼՈՆՏՈՆ

(Հեռագիր Անգլ. Լեւանտեայ.)

«ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, 8 Փետր.

«Բարձ. Նուպար փաշայի մարմինն այսօր Թաղուեցաւ Հայոց եկեղեցւոյն կից գերեզմանատան մէջ՝ ընդհանուր համակրութեան եւ յարգանքի փայլուն արտայայտութեամբ։ Թափօրը ճամբայ ելաւ Միջազգային Դատարանաց պաշտօնարանէն, ուր եգիպտական եւ անգլիական զօրաց գունդեր բարեւի կեցած էին։ Թափօրին առաջին մասը կ'կազմէին զինուորական նուագածուաց խումբեր, բոլոր հայ վարժարանաց աշակերտներն և Հայ. ուղղափառ կղերը։ Դագաղին անմիջապէս կ'հետեւէին Լորտ Քրոմըր, հանգուցելոյն որդին և ազգականք ոմանք, Անգլիացի Գ. կարգի զօրավար Լէն, ընդհ. հիւպատոսներն, և շատ մը երեւելիք։

«Ղրկուած պսակներն անհամար էին։ Բոլոր ճամբան մինչեւ գերեզմանատուն դրօշներով զարդարուած էր։ Երկու կողմերն ալ զօրքեր և ոստիկանութիւն բարեւի կեցած էին, և անհուն և համակիր ամբոխներ կը ծածկէին պատուհանները, կամ կ'հետեւէին դագաղին։ Հայոց Պատրիարքը (Առաջնորդն ըսել կ'ուզէ) Նախագահեց յուղարկաւորութեան արարողութեան, որ յոյժ խորազդեցիկ էր։ Բոլոր խանութներն ու գրասենեակները գոցուած էին ի նշան սգոյ։»

Ի ԼՈՆՏՈՆ

Սրբոյն Պետրոսի անգլիքան մատրան մէջ «Ի յիշատակ Նուպար փաշայի խորազդեցիկ հոգեհանգստեան պաշտօն մը կատարուեցաւ Ս. Պետրոսի Մատրան մէջ։ Ներկայք բազմաթիւ էին և յատկապէս ղրկուած։ Լոնտոնի Եպիսկոպոսը ներկայ պիտի ըլլար, բայց եկեղեցական ժողովին գումարման համար արգիլուած ըլլալով, իր տեղը բանած էր Պարրի Եպիսկոպոս։ Եպիսկոպոսն ինքնին արտօնած էր արարողութեան ձեւն և հայերէն լեզուի գործածութիւնը։ Հայկական այս արարողութիւն սակայն քիչ կ'տարբերի Անկլիքան եկեղեցւոյ սովորական հոգեհանգստեան արարողութիւնէն։ Արքայական Ճարտարագէտ զօրաց և Կարտոնեան Որբանոցին նուագածուաց խումբն արարողութեան երաժշտական մասը կ'կազմէին։ Երբ երգեցիկներու խումբն ու կղերն եկեղեցի մտան, «Փառք ի բարձունս Աստուծոյ» երգն երգուեցաւ։ Ցետոյ սկսան Թաղման կարգի աղօթքներն, և ապա Բարիզի հայ մատրան երէցն, որ հանգուցեալ դիւանագէտին տանեցէն էր, Նուպար փաշայի վրայ դամբանական մը խօսեցաւ։ Երէցն որ ծիրանեգոյն շուրջառ հագած էր և խոյր ի գլուխ, հայերէն խօսեցաւ, և ծանրացաւ առաւել արդարասիրութեան և մարդասիրութեան վրայ որք Հանգուցելոյն յատկանիշերն էին։ Ս. Մեսրոպի ծիրանէն «Աստուած յաւիտենական, անքննելի Խորհուրդ» հայերէն աղօթքէն ետք, երգուեցաւ «Դայ ի դատել զերկիր» երգը։

«Վեր. Սդիֆըն Կլոսդըն երեցքարոզից բնաբան ունենալով. «Նա որ մարդոց վրայ կ'իշխէ, պէտք է արդար ըլլայ, պէտք է իշխէ երկիւղիւն Աստուծոյ (Բ. Սամուէլ, ԻԳ. Գլ. 3)։ Ամենաբարձր իմաստով արդարութիւնն, ըսաւ, Նուպար Փաշայի կեանքին և աշխատութիւններուն նշանաւոր դրոշմն էր։ Երկար և դժուարին ասպարէզի մը մէջ ջանաց արդարներն արդար ընել։ «Արդարութիւն և մարդասիրութիւն» Նուպար փաշայի նշանաբաններն էին, բայց անոնցմէ առաջինն էր «արդարութիւնը»։ Այս պետական մարդուն կեանքն ու ասպարէզն Աստուծոյ Նախախնամութեան կողմէ ճոխ պարգեւներով լցուած ասպարէզներէն մին էին, որ կրնայ սրտապնդել ողջ մնացողներն և անոր օրինակին հետեւողները։ Իր ջանքերուն նպատակն այն էր որ անարդարութիւնն արմատախիլ ըլլայ արդարութեամբ եւ հանրային ոգին ու հոգածութիւն բարոյ ապականութեան և անձնապաշտութեան յաջորդեն։ Նուպար փաշա սիրեց զԵգիպտոս իբրեւ իր բնիկ հայրենիքն, և ծառայեց անոր միեւնոյն հաւատարմութեամբ, որով կ'ծառայէր իր կրօնակիցներուն։ Հայք կրնան հպարտանալ իրենց ճշմարիտ և ազնուական ազգակցին անուամբ։ Անյաջողութիւնք չյուսահատեցուցին զինքը։ Եգիպտոսի մէջ Նուպար փաշա—ինք քրիստոնեայ—ստիպուած էր զանազան դժուարութեանց յաղթել, և ասոր համար սովորականէն աւելի ոյժ ունեցող մարդ մը պէտք էր։ Իր զօրաւոր դատողութեամբ աչքերը դարձուց Մեծն Բրիտանիոյ կողմը, թէեւ ինք Բարիզ ապրած էր, և ամէն կերպով կ'ճանչնար Ֆրանսական ազգին մեծութիւնը։ Նուպար փաշա անգամ մը Կորտոնի հանդիպեցաւ Դայրենկի Ապստամբութենէն անմիջապէս ետքն, և անոր հետ ժամ մը խօսեցաւ առանց երեւան հանելու թէ ո՛վ էր ինք—ապացոյց մ'ըն պիտի համեստութեան մը զոր ունէր Նուպար փաշա, և շատ քիչերու միայն տրուած է։ Մեծապէս ուրախ էր, ինքն ալ, զԿորտոն ընտրելուն իբրեւ Սուտանի կառավարիչ։

«Ներկաներուն մէջ կային Նորթպրուքի Կոմսը, Հուարնքլիֆի Կոմսը, Լորտ Լօք, Լորտ Ալչէսթէր, Հաքնիի Օնսլոյի Կոմսը, Լորտ Ստանմօր, Լորտ Հարրիս, Լորտ և տիկին Բրէյ, Լորտ Սդրաթքօնա, Զինաստանի, Սերպիոյ, Մեքսիկոյի, Պոլիվիոյ, Հայիդիի, և Ճափոնի դեսպանները, Սիամական դեսպանատան քարտուղար Մր. Ֆրէտ. Վըրնի, Զինական դեսպանատան քարտուղարներէն Լօ-Զանկ-Եաօ, Եգիպտական կառավարութեան ներկայացուցիչ Բէտման պէյ, Ֆօրին Օֆիսի (Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնատան) միայնուն խորհրդականներէն Մարգին Կոյլին, Պատերազմական պաշտօնատան միայնուն խորհրդական Ֆլիդուտ Ուիլըրն։ Գաղթային պաշտօնատան գլխ. նոտար Սըր Պայլի Համիլդըն, Արամ պէյ Ապրօ և Գ. Առաքել Նուպար, դիւանագէտին թոռները, Երեսփ. Ժողովոյ անդամ Մր. Ֆ. Սդիվընսըն, Նպաստամատոյց Ցանձնաժողովոյ անդամներէն Տր. Պիդ, Թուրքիոյ Հայոց կողմէ յուղարկաւորութեան ներկայացուցիչ Պ. Ճէբեան, Պարոնեան եպիսկոպոս իբրեւ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքին, Պոյըրնեան ընկերութեան ներկայացուցիչ Բարէք երէց, Ռուսիոյ ներկայացուցիչ Մ. Զատոֆրօֆ, ուրիշ Հայոց կողմէ ներկայացուցիչ Թէոտոր Իսահակ երէց, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի անգլ. Ընկերակցութեան ներկայացուցիչ Մր. Րօպինսըն, Երեսփ. Ժողովոյ անդամ Սըր Սէյմըր Քինկ, և Սըր Հ. Պուլվըր, Սըր Ս. Ս. Լէթպրիճ, Սըր Կէրըլտ և Տիկին Ֆիձկերըլտ, Սըր Ռ. Տէ Վէօ, Սըր Ռ. Միէմիւ, Սըր Ճօն Րօպինսըն, Սըր Տ. Բուլըր, Սըր Կ. Հիկընսըն, Երեսփ. Ժողովոյ անդամ Սըր Ճ. Կօրսթ, Սըր Արթըր և Տիկին Հէյդըր, Սըր Մ. Է. Կրանդ Տըֆ, Սըր Բ. Դէմըրըլ, Սըր Հէնրի Նորման, Սըր Բ. և Տիկին Հէտ, Երեսփ. Ժողովոյ անդամ Սըր Զարլզ Տիլք, Սըր Լէբըլ Կրիֆըն, Սըր Ռ. Հ. Րըսէլ, Սըր Տուկլաս Կէլդըն եւ այլք։

—Փոխան ծաղկեփնջի, Բարձր. Նուպար փաշայի յիշատակին համար.— Ս. Պետրոսի Մատրան երէցն յանուն Կարտոնեան Որբանոցի հետեւեալ նամակն ընդունեց, որ 200 անգլ. ոսկւոյ չէք մը կ'պարունակէր.— «Տիկին Նուպար կ'խնդրէ ինձմէ ներկայիւս ձեզ յանձնել 200 ոսկւոյ նուէր մը յանուն Կարտոնեան Որբանոցին, իբր և ընտանեկան կողմէ իբրեւ երախտագիտութիւն այս օրուան արարողութեան Ս. Պետրոսի մատրան մէջ, ի յիշատակ իր ողբացեալ ամուսնոյն։ Կ'խնդրէ ինձմէ ըսել թէ խորապէս զգածուած է Անգլիական ազգէն իրեն ուղղուած այս համակրութեան վեհօրէն արտայայտութենէն, որոյ ամէնէն ակներեւ ապացոյցն է այս առաւօտեան հոգեհանգիստը։» «ՀԷՆՐԻ ՕՐԷՆՀԱՅՄ»

(Սթանտըրտ, 9 Փետր.ի)

(*). Քանի որ առիթը ներկայացաւ, հարցնենք թէ ի՞նչ եղաւ Ֆէրքէն, ո՞ւր մնաց, գիտցող մը կա՞յ։ (Ծ. ԽՄԲ.)

Այրի Տիկին Լուսի Ց. Թաթարեան իր շնորհակալութիւնը կ'յայտնէ ամէն անոնց որք հաճեցան ներկայ ըլլալ հանգուցեալ ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ԹԱԹԱՐԵԱՆի յուղարկաւորութեան ի Մայր-Եկեղեցի և ի Շիշլի, եւ իրենց ցաւակցութիւնն յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԻ 45րդ թիւն հրատարակուած է գիտական, արհեստական, երկրագործական օգտակար պարունակութիւններով։ Դիմել առ Դ. Բոյատ, Տնօրէն Խմբագրապետութիւ 19, Էսկի-Զապթիյէ, Պահճէ գարու։ Հատը 40 փր. տարեկան 40 ղրշ. Արտասահման 14 Փր.։

"ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ,, Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԳՈՐԾ. ԱՏԱՐԱՃԱՐ.— Ստացանք 480. (Ցնվր. 27 Նոյ.)։

ԱՒԵՏԻՍ ԷՖ. ԿՐՊՏ.ԵԱՆ (Կէյլէ-Էճէ.) — Զալըգեան էֆ.ի բաժանորդագինն յանձնուե՞ր է ձեզ։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 Փետր.— Օպանկիի (Բանկօ) սահմանադրութեան համար բարեկամական բանակցութիւնները կը շարունակուին Լոնտոնի մէջ։ Կ'երեւի թէ Անգլիա տրամադիր է առեւտրական դիւրութիւններ տալու Ֆըրանսայի։

ՄԱՏՐԻՏ.— Զինուորական Ատեանն որոշեց դատի ենթարկել ծովակալ Սէրվէրան, Սանդիակոյի աղետալի պարտութեան համար։ (Մէկն ալ պէտք է որ դատի ենթարկէ այս Սէրվէրան դատի ենթարկողները։ Ծ. ԽՄԲ.)

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՀՌՈՄ, 13 Փետր.—Շարլ Պօնաբարդ իշխանն այս առաւօտ մեռաւ։ Ծնած էր ի Հռոմ 1839 Փետր. 5ին։

ՊԵՐԼԻՆ.—Մ. Նահանգաց ու Գերմանիոյ միջև արդի յարաբերութեանց վրայ հարցապնդման մը պատասխանելով, արտաքին գործոց նախարար Պիւլով յայտարարեց թէ շարունակուող բանակցութիւնք պիտի հարթեն առեւտրական դժուարութիւնը։ Գալով քաղաքական յարաբերութեանց, անոնք խաղաղասիրական ու բարեկամական պիտի մնան, զի երկու երկիրներուն շահերն ոչ մէկ կէտի վրայ իրարու հակառակ են։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պղինձի գինը թօնօ գլուխ 2 անգլ. ոսկի վրայ ղրաւ։

ՔՐԱՍՆՕԵԱՐՍՔ (Սիպերիա).— Ամուր գետի եզերքը, Դունկուզներն Եէնիսէյսք գաւառին մէջ, Քրասնօեարսքի հիւսիսային կողմը, գտեր են կտաւէ խրճիթ մը և պարաններ, օդապարիկի մը նմանող, եւ զանազան գործիքներ, ինչպէս նաև երեք մարդու գլխի, որոց մէկուն գլուխը կոտրած էր։ Կ'ենթադրուի թէ Անտրէի օդապարիկն ըլլայ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Այսօր Պայրամի տօնին առթիւ Ղալաթիոյ Սակարանը գոց է։

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնս. Սէռի Դ.	Օ. Ռ.	26 10
Ամէնէն բարձր գին	»	26 08
Ամէնէն վար գին	»	26 13
Ռումէլիի Երկաթուղի	Փր.	118 25
Ամէնէն բարձր գին	»	118 3/4
Ամէնէն վար գին	»	118 50

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 Փետր.

Օսմ. Քոնս. Սէռի Բ.	Ա. Ռ.	47 75
» » » Գ.	»	28 25
» » » Դ. բաց.	»	23 62
» » » Դ. գոց.	»	23 62
Փոխառութիւն Գասսապա	»	84 —
» Օսմ. 3 1/2 %	»	100 75
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13 02
Այտընի Երկաթուղի	»	11 50
Եգիպտական միացեալ	»	108 25
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	111 25
Հելլենական 5 %	»	44 50
Մօնօբօլ Հելլենական 4 %	»	50 50
Ռանթ 4 %	»	38 —
Պուլկ. Փոխառ. 6 % 1888	»	95 25
» նոր » 6 % 1892	»	93 50
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 40
Դրամազեղչ	»	3 —

ՊԵՐԼԻՆ, 11 Փետր.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	99 60
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	117 —
Անատ. Երկ. պարտաթուղթ	»	100 —
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 30

ԲԱՐԻԶ, 11 Փետր.

Օսմ. Քոնս. Սէռի Դ. բաց.	ղրշ.	23 95
Օսմ. Քոնս. Սէռի Դ. գոց.	»	23 95
» » Բ.	»	43 50
» » » Գ.	»	28 40
Օսմանիյէ	»	424 —
Ռումէլիի Երկաթուղի	Փր.	119 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	578 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	102 95
Քրէտի Լիոնէ	»	895 —
Պանք տը Բարի	»	978 —
Իտալական Ռանթ	»	95 45
Սպանիական արտաքին	Ա. Ռ.	54 10
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 20
Դրամազեղչ	»	3 —

ՎԻԵՆՆԱ, 11 Փետր.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47 87
» Լոնտոնի վրայ	»	120 70
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	61 60
Օսմ. Ռէժի	»	129 —

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ԴԱՂԹԱՐԵՐՔ.—Ցորեն.— Ժամանեցին 7,700 պարկ Թրքէնթէ, 200 պարկ փոշի, 230 պարկ ռուս և 500 պարկ ռուսական կեղծ։ Ծախուեցան 82 1/2—84 ղշ.էն։ Խոհաէ.— Ժամանեցին 1,200 պարկ և ծախուեցան։ Կ'արժէ օխան 4.80—6.50 ղշ։ Բրինձ.— Ժամանեցին և ծախուեցան 1,200 պարկ Եգիպտական, 250 Ռանկուն, 100 Րիզոն և 100 Ճափոնական։ Գիներն են Եգիպտական 85—86 ղրշ., Րիզոն 42—43 Փր. և Ռանկուն 116 ղշ։ Սէվերէկէն Կարագ.—Թակառոնքի վրայ քանի մը գործեր եղան օխան 11 ղրուշէն։ Մով.— Ժամանում և վաճառում չկայ։ Պոսֆոր՝ քիլօն 3.87 3/4 ղրշ. Ֆուրնիէ՝ սնտուկը 49 ղրշ. Աբոլլոն՝ 47 ղրշ։ Բաքլա.— Թրանզիթի վրայ բանուկ գործ կայ, սնտուկը 19 1/2 ղրշ.էն։ Պոլսոյ մէջ սնտուկը 24 ղրշ., ոսկին 100 ղշ.էն։

ՄԵՏԱՂ.—Երկաթ.—Շատ գործ չեղաւ։ Մետաղի միւս տեսակներուն վրայ նշանակութեան արժանի գործ չեղաւ։

ԱԼԻՕԼ.— Ժամանեցին և ծախուեցան 5 տակառ Թրոսքիանէճ, 25 Թէրէչչէնքօ, 5 Կէնորտօ և 15 տակառ Նովորթիլուցքի։ Հրապարակն աւելի ոգեւորեալ է։

ՀԱՆՔԱԾՈՒԽ.—Բաւական կարեւոր վաճառումներ եղան։ Կ'արժէ Քարտիֆ՝ 24.6, Նիւքասլ՝ 21.6 եւ սկովտական՝ 20 1/2—23։

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱ.— Անատոլուի համար բաւական բանուկ գործեր կ'ըլլան։ Մանածի, մարմաշի, կտաւի և տպածոյի վրայ բանուկ գործեր եղան։

ԱՐՏԱՄԷԼԻ ՆԻՒԹԵՐ.— Թիֆթիկ. 250 հակ ծախուեցան զանազան տեսակ, 15—20 3/4 ղրուշի օխան։ Բուրդ.— Նոր արտադրութիւնք անցած տարուանին չափ առատ չեն գար։ Իզմիրի մէջ բանուկ գործ կայ արտածութեան համար, 225 ղշ.ի։ Բամպակ.— Ժամանեցին 15,000 օխա Ատանա։ Հրապարակի գիներն ամուր են Լիվըրբուլէ եւ Մանչէսդըրէ եկած նպաստաւոր լուրերուն վրայ։ Մետաքս.— Խոզակի գինը բարձրանալու վրայ է։ Ծախուեցաւ 2,000 օխա, 16—17 ղրուշ ոսկեդրամ։ Պրուսայի մէջ բաւական կարեւոր գործեր եղան։ Մարսիլիոյ հրապարակը շատ բանուկ է, և կ'կարծուի թէ եղանակին վերջանալէն առաջ ո՛չ խոզակ և ոչ ալ թժթժական [խոզակ] մետաքս պիտի մնայ ծախելու։ Լոնտոնի հրապարակն եւս բանուկ է և գիներն ամուր են։ Պատրաստն, որ արդէն քիչ է, աստիճանաբար կը պակսի։ Իզմիրի մէջ չորունակ խոզակի խնդրանք կայ, բայց ապրանք չի գար։ Ի Լիոն Պրուսայի թժթժական մետաքսի [կոէժ] գինն է 38—45 Փր., Սուրիա՝ 43—46 1/2, Սուրիոյ կրկնոլոր մետաքս [Օրկանսէն] 48—50. Պրուսա 44։ Կոզեքօ.— Շարունակ ապրանք կուգայ. վաճառումն ալ բանուկ է։ Աֆիոն.— Ծախուեցաւ 10 սնտուկ Չիլէ 140 ղրշ.ի և 2 սնտուկ դեղագործի տեսակ, 120 ղրշ.ի օխան։ Իզմիրի մէջ հրապարակն հանդարտ է, գնող շատ չգտնուելուն պատճառաւ. գիներն են՝ Գարահիսար ատէթ 74 ղշ., Գարահիսար Բէյէզ 76 ղրշ։ Պատրաստ կայ 2,025 սնտուկ։ Գալլ Խէժ.—Ծախուեցան 50 պարկ Էնկիւրի և Նիկտէ ճերմակ 19 1/2—21 3/4 ղշ.ի, և 52 պարկ Կեսարիա, Նիկտէ, Պիօնտօ, 14 3/4—16 ղշ.ի օխան։ Իզմիրի մէջ գործ չեղաւ։ Մահմուտիյէ.— 60 — 200 ղրուշ։ Սալէպ. Վաճառում չկայ։ Գիներն են 10—14 ղրշ. օխան։ Դեղին Դեղրամա. Վաճառում չկայ։ Իզմիրի մէջ խնդրանք կայ 20—20 1/8 ղրուշի։ Դեղին Ճէհրէ.— Ծախուեցաւ 20 պարկ Մարաշ, հին բերք, 2.25 ղշ.ի օխան։ Իզմիրի մէջ քանի մը գործեր եղան օխան 100 փարայի։ Գիհոր.— Վաճառում չկայ. գիներն հաստատ են. օխան 3—7 ղրուշ։ Իզմիրի մէջ քանի մը գործեր եղան ճերմակ տեսակին վրայ, օխան 8 1/8 ղշ.ի։ Մոմ.— Գործ չկայ. եղանակն անցած է։ Ընկոյզ.— 400 պարկ ծախուեցաւ Աղեքսանդրիոյ համար, օխան 92 փարայէն, բայց յետոյ գինն իջաւ 45—60 փր.ի։ Կաղին. Վաճառում չկայ։ Հրապարակն հանդարտ է։ Խաղող.— Վաճառումն անշան է. Իզմիրի մէջ գիներն հաստատ են և բարձրանալու հակամէտ։ Կանդիաքն 34—38, 62—66, 70—75, 72—78, 80—90 ղրշ։ Պադեմ.— Գործ չեղաւ հոս. Իզմիրի մէջ վաճառման եղանակն անցած է։ Ոչ Սուլթանիէի, ոչ կարմիր չամիչի և ոչ սեւի վրայ գործ կայ։ Նուշ.—8—10 ղրշ։ Զամբ.— Օխան 2—5 1/2 ղշ։ Թուզ.—2—4 ղշ. օխան։ Մաստաքէ.— Գիներն անփոփոխ են։ Օխան 22—45 ղշ։

(Առեւտր. Ստանէկ Լեւանթէր, 11 Փետր. 99)

ՊՕՂՈՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

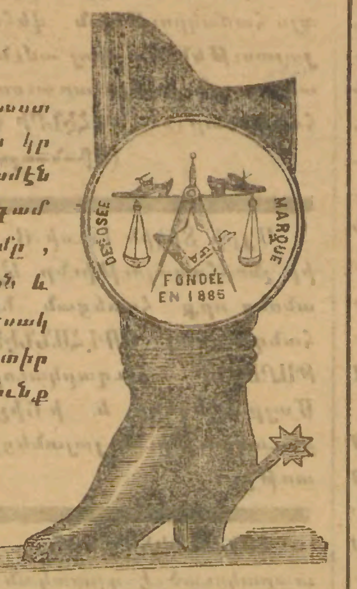

Որ 16 տարիէ ի վեր Ղալաթիոյ և Բերայի պատրաստ կօշիկի վաճառատանց իր սեփական գործարանէն կը հայթայթէր եւրոպական նիւթերով պատրաստուած ամէն տեսակ կօշիկ արանց, կանանց և տղայոց, այս անգամ բացած է ի Ղալաթիա ԿՕՇԻԿԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ մը, ուր նաև միշտ պատրաստ կը գտնուի ֆրանսական և անգլիական գործարաններէ բերուած ամէն տեսակ կօշիկ, ինչպէս և անգլիական և ամերիկեան ընտիր լաստիկներ՝ ծանօթ մարգաներով։ Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին նաև չափու վրայ։

ԲԱՐԵՋԵՒՈՒԹԻՒՆ, ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

30—10 [Բարտէզ, Պէզլէմէճի դիմաց Թիւ 15.]

ՎԵՐՆՈՏՈՒԹԻՒՆ

Վերնոտութիւնը (սըրս) այն տեսակ ախտ է որ երկար ժամանակ անբուժելի կ'կարծուէր, բայց գիտական յառաջդիմութեանց շնորհիւ ամենայն դիւրութեամբ կ'բժշկուի։ ՏՐԱԺԷ ԺԷԼԻՆՕ դեղն, եւրոպեան առաջնակարգ բժիշկներու ձեռքով հազարաւոր վերնոտներու վրայ փորձուած է և հրաշալի արդիւնք արտադրած։ Եւրոպիոյ ամէն հիւանդանոցներուն մէջ վերնոտութիւնը հիմնապէս բուժելու համար ՏՐԱԺԷ ԺԷԼԻՆՕ միայն կը գործածեն։ Բաց ի վերնոտութենէ, կը բուժէ արգանդախտը (Լէվքօրէ), [illegible] հիւանդութիւններն ևն. ևն. կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարանաց մէջ. 26—15

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA A ST PÉTERSBOURG

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ին կայսերական հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ, Ընկերութեան ատեանը, Մեծ Մորսքայա 37. Ապահովագրութեանց ճիւղեր՝ ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾ.

Ընկ. դրամագլուխը ամբողջովին վճարուած	10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթը	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է աւելի	100,000,000 »

Ընկերութեան գործակալն է Կ. Պոլսոյ Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ. Ղալաթիա, Բորսային վրայ (Հին Մուսաւրան թիղը). Ընդհ. Գործակալութեան համար ԹԷՕԴՕՐ [illegible]

ԼԱՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ.Ն

ԿԵՆԱՑ ՎՐԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱ

Բաժինք 1 և 3 Լը Փէլթիէ փողոց (Փարիզ) [illegible]։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը [illegible], որով իր գրասենեակներն [illegible] փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1 ին ամբողջովին երաշխաւորած [illegible] գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Ֆր. Ապահովագրութիւն որ կ'ընէ՝ 4,545,160,948 Ֆր. Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներուն վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն.

1898 ին հասոյթը [illegible] 14,400,000 Ֆր., 1897 էն 1,424,000 Ֆր. աւելի.

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000 է աւելի անդամ, [illegible] Ընկերութիւնն [illegible]

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Տ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
[illegible]

ԲԵՐԱ ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ 505—511 Թիւ
Թիւրինկի նշանաւոր վաճառատունն այսօրուընէ սկսեալ նմանը չտեսնուած նուազութեամբ մը, այսինքն գնոյ բացարձակ զեղչ մը որոշած է։ Կանանց, աղջկանց և տղայոց յատուկ ամէն տեսակ ապրանքներ պատրաստ ըլլալով, նուազութեան ասոնց վրայ պիտի գործադրուի։ Յիշեալ վաճառատունն այցելող յարգոյ յաճախորդք գնոյ աժանութեան մասին պիտի զարմանան։ Որովհետեւ Պոլսոյ մէջ ցարդ նմանօրինակ վաճառում մը տեսնուած չէ։
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ 30—22

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆԱՑ

Կ. Պոլիս Սուլթան-Համամ Հաճօբօղլու Խան
Nº 20 ԱԼԵՐՋԻՆԵԱՆՑ Nº 20

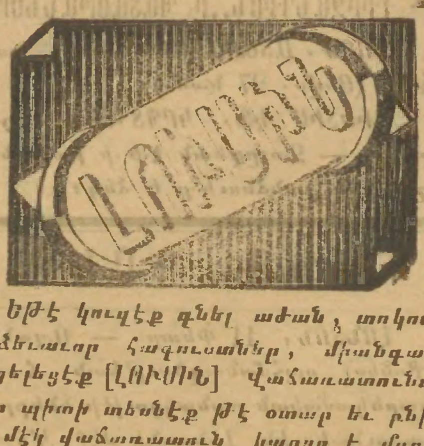

Եթէ կուզէք գնել աժան, տոկուն և ձեւաւոր հագուստներ, միանգամ այցելեցէք [ԼՈՐԻՆ] վաճառատունս, ուր պիտի տեսնէք թէ ասոր եւ ընկ ոչ մէկ վաճառատուն կարող է մրցիլ մեզ հետ, եւ վայս կրնան հաստատել մեզ այցելող յարգոյ յաճախորդք։

Վաճառատունս ներկայ եղանակիս համեմատ մեծ քանակութեամբ պատրաստ ապրանքներ ունի, նոյնպէս եւ մեր վարպետ ձեւագետին ձեռամբ չափու վրայ խիստ ընտիր եւ տոկուն տարազներէ հանդերձեղէնք, սուքէն, փաալ ևն. կ'պատրաստուին։ Եթէ է ապսպրուած հագուստները ճաշակներնուն յարմար չըլլան՝ սիրով ետ պիտի ընդունուին. այս մեծ առաւելութենէն կրնան հասկնալ թէ ընտիր ճաշակի համեմատ չինուածքներու վրայ կը ծախուին, բստ կարի ամենաչափաւոր գներով, այսպէս վաարիլով ամէն մրցումէ. Մի անգամ փորձի համար այցելեցէք սոյն վաճառատունս, և կը յուսամ որ ամէն այցելողք գոհ պիտի մնան։ 100—19

ԷԼԻՔՍԻՐ ՏԸ ՔՕԼԱ ՄՕՆԱՎՕՆ

ELIXIR DE KOLA MONAVON

Այս էլիքսիրը գինիով բաղադրուած կազդուրիչ դեղերէն աւելի ազդու եւ միանգամայն զօրացուցիչ է։ Համն ու հոտը խիստ քաղցր ըլլալով դիւրաւ կ'խմուի եւ երկար տարիներ անեղծ կրնայ պահուիլ. առանց ազդեցութիւնը կորսնցնելու։ Հիւանդութենէ ապաքինողներ, տկարակազմ անձինք, ծերեր եւ իրենց [illegible] երիտասարդներ, գործածելով այս էլիքսիրը, իրենց [illegible] կ'վերագտնեն։ Անարիւնութիւնը, [illegible] ջղային [illegible], որոց բաղադրութիւնը եւ ստամոքսի ընդհանուր հիւանդութիւնները քիչ ժամանակի մէջ կ'բժշկուին այս դեղով։ Կէս գլխացաւ, ինֆլուէնզա, եւ ամէն կարգի ջղային հիւանդութիւններու ազդու դարմանն այս էլիքսիրն է. արտի նեզուածքը, որ յաճախ յղի կանանց վրայ կ'տեսնուի, անմիջապէս կ'փարատի այս էլիքսիրով։

Կ'ծախուի բոլոր դեղավաճառանոցներու մէջ. 26—26

ԷՔԻԹԱԲԼ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ

ԹԻՒ 36 ԵՒ 36 Քէր ԱՎԸՆԻՒ ՏԸ Լ'ՕՓԵՐԱ. ՓԱՐԻԶ

	Ֆր.
Երաշխաւորութեան գրամագլուխ (ապահովագրեալներու բացարձակ սեփականութիւնը)	1 ՄԻԼԻԱՐ 227,658,000
Գանձատներու առաւելութիւնն օրինական պարտականութեանց վրայ (ապահովագրեալներու բացարձակ սեփականութիւն. Աշխարհի վրայ ոչ մէկ կենաց ընկերութիւն այս առաւելութեան [illegible] գումար ունի).	261,950.000
1897 ին կնքուած նոր ապահովագրութեանց գումարը	813,454,000
Ամբողջ հասոյթ 1897 ի	251,735,000
Ապահովագրեալներու վճարուած, 1897 ին	109,387,000
Հիմնուելէն ի վեր ապահովագրեալներու վճարեալ	1 ՄԻԼԻԱՐ 425,567,000

Հարկ է հաստատել թէ ԷՔԻԹԱԲԼ 1897 ին՝ բաղդատմամբ 1896 ին՝ աւելցած է Յաւելուածով 37,657,476.05 Ֆր. ի յաւելուածի պահեստին վրայ) Ոչ մէկ Ընկ. այսքան » 104,184,504.80 » ամբողջ գոյից վրայ) չափ յաւելուած » 151,654.140.95 » նոր ապահովագրութեանց) ներ աւելցած է։

ԷՔԻԹԱԲԼ իր ամերը չէ աւելցուցած ամերիկեան մրցիչ ընկերութեանց պէս. աւստի և յիշեալ ընկերութեանց բաղդատմամբ՝ ԷՔԻԹԱԲԼի գինները տարիքի և տեսակի համեմատ մէկ եւ երկու տարեկանի խնայողութիւն մը ցոյց կուտան։

Ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Տ. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս Գալաթիա-Գաբու Անտոնեան խան Թիւ 20—21—22.

ԱԼԻ ԱՃԶԻՆ ԿՈՂՄԸ ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Այս մեծ և ընտրելագոյն հայ կօշկատան մէջ, հաստատուած քառորդ դարէ ի վեր, խնամքով կ'պատրաստուին ճաշակաւոր եւ հաստատուն կօշիկներ, կիսակօշիկներ, ձմրան կրկնակօշիկներ արանց, կանանց եւ մանկանց համար.

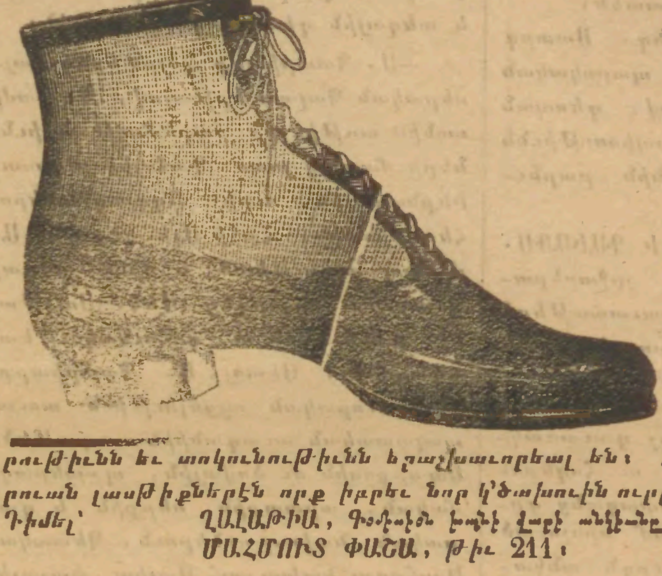

Նաեւ մուճակներ հողաթափներ, ևն., չափաւոր գներով, ֆրանսական ընտիր կաշիով, և ամէն ճաշակի համաձայն նրբութեամբ եւ փափկութեամբ։ Գինները չափաւոր։ Ապսպրանքները շուտով կ'գործադրուին։ Զգեստ աւթիւ ընդունուած է մեծ պաշար ամերիկեան, անգլիական և ռուսական լաստիկներու, որոց նորութիւնն եւ տոկունութիւնն երաշխաւորեալ են։ Զգուշանալ անցեալ տարուան լաստիկներէն որք իբրեւ նոր կ'ծախուին ուրիշ տեղեր, շուտով կ'ծակին։

Դիմել՝ ՂԱԼԱԹԻԱ, Գօզիւմ Եանի Քէփէ ամէնը, Թիւ 9.
ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, Թիւ 211։ 30—24

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ

ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆԱՑ

ՇԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎՇԱՆԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԷՍԿԻ ԶԱԳԹԻԷ ՃԱՏՏԷՍԻ ԹԻՒ 63. ԻԶՄԻՏ ՕԹԷԼԻՆ ԴԻՄԱՑ

Այս վաճառատուն, որ եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ պարբերաբար կ'առնէ ամէն տեսակ ասեղնագործի և ձեռագործի վերաբերեալ նիւթեր, ընտիր ապրանքներու նոր մթերք մ'ունի. ինչպէս ամէն, գառիֆէ, բիւլիւչ, զօրանէ էպրիշիւմ. Ալճէրիայի և Ֆլօշ մետաքս, կլապտան, ճավաի և ուրիշ ամէն տեսակ քառ նավձներ. գորգի և բարձի համար նոր մօտէլներ, թաւշեայ և մետաքսեայ քօթաններ ևն.

Ամէլուղի և Թառսիի վրայ բանուած ճաշակաւոր նիւթերու նոր հաւաքածոյ մը միշտ պատրաստ կը գտնուի, ինչպէս բարձեր, մանճակներ, լուսանկարի շրջանակներ, քանազան գործեր ևն.

Օժիտի համար յանձնարարուած ձեռագործներ, ճաշակաւոր կերպով կ'պատրաստուին։

Կ. Պոլսոյ և գաւառաց Պատ. յաճախորդներ ինչպէս նաեւ դպրոցական հաստատութիւններ, որք այս վաճառատունէն մեծ կամ փոքր քանակութեամբ գնումներ ընել կը փափաքին, կատարելապէս գոհ պիտի մնան ապրանքներու ազնուութենէն և գներու չափաւորութենէն։ Առեղնագործի արհեստագէտ գծագրիչ մը պատրաստ կը գտնուի միշտ վաճառատան մէջ. 100—67

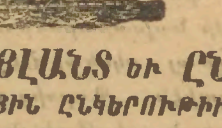

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրփուլ և Արեւելեան գիծ-բանուկ շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ասմէնիան	10500	Էմիլիան	3500
Քեպրիան	10500	Բերթիան	3000
Հանգագրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆլորէնթիան	9000	Արաբիան	3500
Իօլինթիան	8000	Ալթէնիան	2500
Ճորճիան	8000	Անատոլիան	2500
Յուգոնիան	8000	Ալպոլիան	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Իստրիան	3700	Միւնհօ	900
Լավոնիան	3700	Օլորտօ	800
[illegible]	3700	[illegible]	800
[illegible]	3500		

Ապրանք առնելու կ'ընդունի ... [illegible]

ԾԷՎԱՐ ՔՈՐՆԷՆ

[illegible]

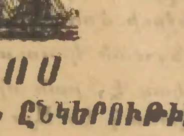

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրփուլ և Միջերկրականի գիծ-բանուկ շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիս	3500	Թէպս	2500
Ռամսէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնիս	3500	Նէրգիս	2500
Անիսիս	3000	Բերա	2250
Ապոր	3000	Օսիրիս	2250
Անօքիս	3000	Աֆրիկա	2000
Օամսիլ	3550	Կաւքոնի	1500
Ֆարօս	2750	Կետ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ղալաթիա
ՃԷՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ.
[illegible]

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան 7 մեճտ. 6 ամս. 3½, 3 ամս. 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ. Արտասահման 40 Ֆր. 6 ամս 20, 3 ամս. 10. Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ։

Իղիմաց Թերթին կ'առաքէ մի մեծ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

[illegible]

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ «ԲՈՒԶԱՆԴԻՈՆ», ՕՐԱԳՐՈՅ

Պոլիս, Nº 23, 25, Պապը Ալի Ճատտէսի

ԴԻՐՋԱԿ—ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

Ջմրան յարմար Նուրբ ճաշակաւոր պատրաստուած, անգլիական, գաղղիական տաքուն կերպասներէ չափաւոր գիներով հագուստ չինել տալ փափագողը, թող հաճին դիմել Փէչտիմալճեան Վաճառատունն. ի Պաղճէ-Գափու Համիտիէ Թիւրպէսի դիմաց Թիւ 21. 70—35

ՀՕԳՆԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԳԼՕՊ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹԸ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000 000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 13,558 989
ՀԱՍՈՅԹ 1897 ՏԱՐԻՈՅ 2,927,988

ՆՈՐԹԸՐՆ ԷՍՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,125,558
ՀԱՍՈՅԹ 1897 ՏԱՐԻՈՅ 1,095,873

Ընկերութիւնքս իրենց Կ. Պոլսոյ միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ կ'առաջնեն ամէն կարգի ապահովագրութիւններ բնդրէ ։ Հրդեհի, ամէն ծովային եւ ցամաքի փոխադրութեան ռիսկերով քան ուրիշ ամէն ընկերութեանց առևերը, բաղդատաբար այն չափազանց ապահովութեան զոր կ'ընծայեն իրենց գրամագլխոց միութեամբ եւ իրենց գործառութեանց մեծ լաւագոյն պատրաստութեամբ։ — Նաեւ երբ աղէտքը իրենց հասոյթէն, միայն Հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ վճարած ծախսուն 31 000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւեր և առագաստանաւեր մէջի ապրանքներն և դրամաթղթերը խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուղղակի կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 21 և 22 կր. սենեակներն առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԱՄԷՆ ԱՆՈՆՔ

ՈՐ ԿԸ ՏԱՌԱՊԻՆ ՀԱԶԷ, ՀԱՐԲՈՒԽԷ, ԿՈՒՐԾՔԻ ԹՈՔԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ԹՈՂ ԿԱՐԴԱՆ

Ձմեռ գիշերուան հարբուխ կ'ըլլայ և շէ կրնար աղատիլ անկէ, եթէ նոր սկսած ժամանակ առաջքը չ'առնէք. Այս հիւանդութիւնը թէեւ թեթեւ բան մը կ'երեւայ, բայց իրականապէս շատ ծանր հետեւանքներ կրնայ ունենալ։ Անխնամ ձգուած հարբուխ մը ամբողջ ձմեռ կը մնայ ձեր կուրծքին մէջ. և ցնցղատապով (պրոնշիթ) կը փոխուի և ամէն մարդ գիտէ թէ, ի՛նչ դժուար գործ է հինցած ցնցղատապէ մը ու կուրծքի ծանր հիւանդութենէ մը ազատիլ։ Այսօր ոչ նուազ անձինք կան, որ ամէն առտու ժամերով կը հազան, կը թքնեն, ամէն ճիգ կը թափեն քիչ մը խուխ (պալղամ) հանելով իրենց շնչառութիւնը դիւրացնելու, բայց դժբաղդաբար չեն յաջողիր։ Շատ մը թոքախտաւորներ, դեռ չեն տարակուսիր իրենց հիւանդութենէն և կը կարծեն որ պարզ հարբուխէ մը կը տառապին։ Մինչդեռ Թոքախտը սկսած է յայտնուիլ։

Արդ քերմապէս կը յանձնարարուի հիւանդներուն իրենց հիւանդութեան նոր սկսած ատեն անմիջապէս առաջքն առնել, և նոյնպէս կը յանձնարարուի առողջ մարդոց, որ առողջապահական ընդհանուր կանոններով պաշտպանեն իրենց կուրծքն ու շնչառական գործարանները, երբ ցուրտերն սկսին։ Ամէն ճաշէ առաջ դաւաթ մը ջուրի կամ ըմպելիքի մէջ սուրճի դգալ մը Կիւտօի խայծղան լեցնելով խմելը առողջ մարդն ալ կը բաւէ կարճ ժամանակի մէջ բուժելու սոսնոյ հազը, յամառ հարբուխն ու հինցած ցնցղատապը։ Միեւնոյն ատեն կը բուժէ նաեւ նոր սկսած թոքախտն ու անոր յառաջխաղացումը կ'արգիլէ, որովհետեւ խայծղանը թոքին խոռոչներուն մէջ մտնելով փտասակար միքրոպները կսպաննէ ու թոքերուն կազմալուծումը կ'արգիլէ, արիկայ բացայայտ ճշմարտութիւն մ'է։

Կիւտօի խայծղանին շնորհիւ երեսուն տարիէ ի վեր ձեռք բերուած հրաշալի բուժումները համաշխարհային հռչակ մը շահեցուցած են այս դեղին, ս[illegible] օգտուիլ ուզելով շատ մը մըրհիշներ, կը խաբեն հասարակութիւնն իրենց դեղերը կը ծախեն իբր ճշմարիտ Կիւտօի խայծղան։ Արդարեւ շատ մը գործարաններ ստորին խայծղան գործածելով, թէեւ երբեմն աժան կը ծախեն, սակայն անոնք հիւանդութիւնները երբեք չեն բուժեր. ուրեմն հազը, հարբուխը, ցնցղատապը եւ մանաւանդ կուրծքի եւ խռչափողի հիւանդութիւններն ու նոր սկսած թոքախտը բուժելու համար, դեղարաններէն միայն Կիւտօի խայծղան Goudron Guyot փնտռեցէք եւ ուշադրութիւն ըրէք որ շիշերուն էթիքէթին վրայ Guyot կիւտօ անունը խոշոր գրերով տպուած եւ ստորագրութիւնը մանիշակագոյն, կարմիր կանաչ գոյներով և քիչ մը շեղակի կերպով գրուած ըլլայ։ Միեւնոյն էթիքէթը պէտք է կրէ գործարանին հասցէն Maison Frere, 19 Rue Jacob Paris։ Այս դեղ ուրիշ առաւելութիւն մ'ալ ունի, որ մեծապէս օգտած է իր ընդհանրացմանը, շիշ մը Կիւտօի խայծղանը կարելի է 12–15 լիտր ջրով խմել, արդ ենթադրելով որ մարդ օրը լիտր մը ջուր խմէ, ըսել է թէ, մէկ շիշը 15 օր պիտի տեւէ որով օրական հազիւ 30 փարա ծախսելով այս պատուական ըմպելին խմած կ'ըլլայ։ 6